

Nr 71.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1943/44 m. m.; given Stockholms slott den 12 februari 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1943/44 m. m. och anför därvid följande.

Översikt av fastighetsfondens ställning.

Allmänna fastighetsfondens kapitalbehållning utgjorde den 1 juli 1941 i runt tal 198.22 miljoner kronor. Under budgetåret 1941/42 ha kapitalinvesteringarna i fonden enligt budgetredovisningen uppgått till 9.00 miljoner kronor, medan utgifterna å motsvarande avskrivningsanslag utgjort 4.36 miljoner kronor. Fondens kapitalbehållning har vidare ökat med 0.81 miljon kronor genom invärderingar, varav 0.80 miljon kronor avser tomten för svenska in-

stitutet i Rom, och minskat genom kapitalåterbäring om 0.07 miljon kronor. Fastighetsfondens utgående behållning den 30 juni 1942 uppgick sålunda till 203.60 miljoner kronor.

Den för budgetåret 1941/42 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 20.36 miljoner kronor. Inkomsterna beräknades till detta belopp, medan utgifterna och överskottet upptogs till respektive 9.76 och 10.60 miljoner kronor. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen (sid. 142 o. f.) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 10.34 miljoner kronor, som tillförts statsregleringen. Till reparations- och underhållskostnader m. m. ha åtgått 4.23 miljoner kronor. Behållningen av reserverade medel har under budgetåret ökats med 0.21 miljon kronor till 1.53 miljoner kronor, varav dock 0.50 miljon kronor må disponeras först efter Kungl. Maj:ts medgivande. Posten för hyresutgifter å byggnadsstyrelsens del-fond har överskridits med 0.32 miljon kronor.

Den för innevarande budgetår gällande staten för fastighetsfonden är fastställd genom brev den 29 maj 1942 (proposition nr 166, riksdagens skrivelse nr 212). Beträffande statens innehåll torde få hänvisas till en vid statsrådsprotokollet fogad tabell (*bilaga A*).

Innan jag övergår till beräkning av de olika posterna å staten för nästa budgetår, torde jag få anmäla två relativt fristående spörsmål, nämligen dels frågan om upptagande av nomadskolorna till redovisning å statens allmänna fastighetsfond, dels ock vissa inom besparingsberedningen framlagda förslag till rationalisering av reparations- och underhållsverksamheten å fonden.

Redovisning av statens nomadskolbyggnader på fastighetsfonden.

Frågan om underhåll och redovisning av nomadskolanläggningarna var underställd Kungl. Maj:ts prövning i samband med avlåtandet till 1939 års lagtima riksdag av propositionen nr 102. Vid anmälan av förslag till nämnda proposition anförde chefen för ecklesiastikdepartementet, efter samråd med chefen för finansdepartementet, att ifrågavarande byggnader för nomadskoleväsendet enligt hans mening för det dåvarande icke lämpligen borde redovisas å statens allmänna fastighetsfond. Som skäl åberopades därvid vad av byggnadsstyrelsen i skrivelse den 15 november 1938 anförts i ämnet. Styrelsen hade funnit lämpligast, att vederbörande domkapitel i överensstämmelse med vad som ditills varit fallet ansvarade för underhållet. Enligt styrelsens mening föreläge knappast någon anledning att redovisa dessa anläggningar å statens allmänna fastighetsfond, då desamma till följd av sitt läge knappast kunde utnyttjas för annat ändamål än det nu avsedda och sålunda icke heller kunde anses representera något i penningar uppskattningsbart avyttringsvärde.

Enligt gällande bestämmelser avgöres nomadskolas förläggning av vederbörande domkapitel, som även har att ansvara för anskaffande av lokaler,

dock att nomadlapparna själva skola anskaffa lokaler för visteskolor, som äro avsedda att förläggas vid eller i närheten av deras visten. När för anskaffande av skollokaler erfordras inköp eller uppförande av särskild byggnad eller mera omfattande reparationer, skall ärendet underställas Kungl. Maj:ts prövning.

I förenämnda proposition till 1939 års lagtima riksdag lämnades en redogörelse för nomadskolbyggnadernas dåvarande tillstånd och framlades ett omfattande nybyggnadsprogram. Sammanlagt skulle enligt detta program uppföras nya nomadskolanläggningar för ett belopp av i runt tal 3 miljoner kronor. Hittills har till om- och nybyggnadsarbeten vid nomadskolorna under åttonde huvudtiteln anvisats sammanlagt 1.2 miljoner kronor. I årets statsverksproposition äskas under åttonde huvudtiteln ett anslag av 500,000 kronor för ändamålet. En mindre del av kostnaderna avse inventarier.

I en inom ecklesiastikdepartementet upprättad, den 28 november 1942 dagtecknad *promemoria* har redovisningsfrågan ånyo upptagits till behandling och förslag framlagts, att nomadskolanläggningarna skola upptagas till redovisning på fastighetsfonden. Härom anföres följande.

Det torde kunna hävdas, att åtminstone flertalet av de redan utförda eller planerade nomadskolanläggningarna genom sitt läge i befolkningscentra representera ett icke obetydligt avyttringsvärde; det må erinras, att de bland annat innehålla bostadslägenheter, skolhem för elever m. m. I enlighet med numera vedertagna principer synas ifrågavarande fastigheter därför böra redovisas såsom en statens förmögenhetstillgång och avskrivas jämlikt regler, som tillämpas beträffande fastigheter, redovisade å statens allmänna fastighetsfond. Så är redan nu fallet beträffande Skytteanska skolan i Tärna, vilken är belägen helt nära platsen för den blivande nomadskolan därstädes. Förteckningen över fastigheter å statens fastighetsfonder torde kunna ge åtskilliga andra exempel på fastigheter, som kunna anses i ett eller annat avseende jämförliga med nomadskolorna. Ur rent praktisk synpunkt lär det även få anses mera ändamålsenligt att låta ansvaret för byggnadernas underhåll åvila byggnadsstyrelsen än vederbörande domkapitel, vilka icke kunna förutsättas alltid äga tillgång till erforderlig sakkunskap på området. Slutligen må ur statsfinansiell synpunkt ifrågasättas lämpligheten av att belasta skattebudgeten med hela kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag.

Över *promemorian* ha yttranden avgivits av byggnadsstyrelsen och riksräkenskapsverket. *Byggnadsstyrelsen* har därvid icke haft någon erinran mot att statens byggnader för nomadskoleväsendet upptagas till redovisning på styrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden och, i den mån de bli färdigställda, ställas under styrelsens vård och förvaltning. Om byggnadsanslagen överföras till kapitalbudgeten, borde enligt styrelsens mening grundavskrivning i likhet med vad som hittills i allmänhet tillämpats beträffande undervisningsanstalter verkställas med 25 procent. *Riksräkenskapsverket* har jämväl tillstyrkt en överföring till byggnadsstyrelsens delfond av de nomadskolbyggnader, vilka omfattas av nybyggnadsprogrammet, varvid byggnaderna skulle upptagas till ett värde motsvarande beloppet av nedlagda byggnadskostnader. Övergången till den nya ordningen borde enligt

ämbetsverkets mening ske under budgetåret 1943/44. Utredning rörande mark- och byggnadsvärden borde verkställas genom byggnadsstyrelsens försorg, varvid samtidigt borde undersökas, huruvida även andra för nomadskoleväsendet avsedda fastigheter än de i nybyggnadsprogrammet ingående lämpligen kunde redovisas på fastighetsfonden. Beträffande de med den ändrade redovisningen sammanhängande bokföringsfrågorna har ämbetsverket anfört följande.

Vid ingången av budgetåret 1943/44 kvarstående behållning å det i riksstaten för budgetåret 1942/43 under åttonde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till om- och nybyggnadsarbeten för nomadskolorna bör till den del behållningen icke är avsedd för inköp av inventarier överflyttas till kapitalbudgeten. Samtidigt bör enahanda belopp uppföras såsom ingående reservation å driftbudgeten under huvudtiteln för avskrivning av nya kapitalinvesteringar. Sistnämnda reservation torde så långt den förslår böra tagas i anspråk för 100-procentig indirekt avskrivning av de medel, som från kapitalbudgeten utbetalas till byggnadskostnader för nomadskolorna. Å fastighetsfondens värdeminskningsskonto bör dessutom för nomadskolbyggnaderna upptagas så stort belopp som motsvarar det värde, vilket åsättes invärderade byggnader.

För de skolbyggnader, som för närvarande redovisas å allmänna fastighetsfonden, tillämpas ett avskrivningssystem, baserat på 25-procentig grundavskrivning och årsavskrivningar om $1\frac{1}{4}$ procent av de bokförda värdena. De belopp, som enligt vad nyss sagts böra upptagas å värdeminskningsskonto för de med det förut omförmälda nybyggnadsprogrammet avsedda nomadskolbyggnaderna, komma tillhopa att avsevärt överstiga 25 procent av det sammanlagda värdet av dessa byggnader. Å driftbudgeten behöver därför enligt riksräkenskapsverkets mening icke beviljas något anslag till grundavskrivning av de medel, som anvisas å kapitalbudgeten till nybyggnadsprogrammets fullföljande. Ifrågakvarande nomadskolbyggnader böra tills de i sin helhet avskrivits bliva föremål för årlig avskrivning enligt samma regler, som tillämpas för andra skolbyggnader.

Vid anmälan i årets statsverksproposition av frågan om anslag till om- och nybyggnadsarbeten vid nomadskolorna (VIII ht. sid. 355) har chefen för ecklesiastikdepartementet berört förenämnda departementspromemoria och framhållit, att ett överförande av nomadskolbyggnaderna till allmänna fastighetsfonden finge till följd, att erforderliga nya anslag komme att äskas såsom investeringsanslag i fonden. Ställning till frågan om medelsanvisning för ändamålet å kapitalbudgeten borde dock icke tagas förrän i samband med anslagsäskanden till 1944 års riksdag.

*Departement:s-
chefen.* Förslaget om upptagande av statens nomadskolbyggnader till redovisning å allmänna fastighetsfonden anser jag mig böra i princip biträda. Huruvida därvid samtliga sådana fastigheter eller endast de i nybyggnadsprogrammet ingående böra upptagas å fonden samt ställas under byggnadsstyrelsens vård och förvaltning torde få bli beroende av den fortsatta utredningen. Invärderingen av byggnaderna synes på sätt chefen för ecklesiastikdepartementet förutsatt böra ske först per den 1 juli 1944. De av riksräkenskapsverket angivna bokföringsåtgärderna i samband med den ändrade redovisningen

bli vid dylikt förhållande icke aktuella förrän vid ingången av budgetåret 1944/45, och förekommande ytterligare medelsäskanden för sådana byggnader komma först under nämnda budgetår att upptagas å kapitalbudgeten. Vid anslagsberäkningen för samma budgetår torde tillika få beaktas de konsekvenser, som överflyttningen till fastighetsfondens stat av reparations- och underhållskostnaderna för dessa skolor bör få.

Därest riksdagen icke gör någon erinran häremot, torde sålunda åtgärder få vidtagas för invärdering å allmänna fastighetsfonden av statens nomadskolbyggnader på sätt jag i det föregående förordat.

Vissa förslag till rationalisering av reparations- och underhålls- verksamheten å fastighetsfonden.

Vid anmälan föregående år av förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1942/43 (prop. nr 166) berördes i korthet en på besparingsberedningens initiativ av intendenten hos byggnadsstyrelsen *K. Bildmark* verkställd utredning angående besparings- och rationaliseringsåtgärder i fråga om underhållet av staten tillhöriga, av den civila statsförvaltningen och försvarsväsendet disponerade byggnader. Ifrågavarande utredning, vilken omfattat samtliga delfonder av försvarsväsendets fastighetsfond samt fångvårdsstyrelsens och medicinalstyrelsens delfonder av statens allmänna fastighetsfond, har med skrivelse den 23 februari 1942 ingivits till *besparingsberedningen* och av beredningen behandlats den 25 april 1942, därvid beredningen gjort följande uttalande.

Besparingsberedningen har för sin del av den förebragta utredningen blivit övertygad därom, att det är av stor ekonomisk betydelse, att reformer i huvudsak av den innebörd, som Bildmarks utredning anger, bliva med det snaraste genomförda. Utan att ha tagit ståndpunkt till de organisationsförslag, som i utredningen framläggas, vill besparingsberedningen understryka den synnerliga angelägenheten av att husbyggnadsteknisk sakkunskap insättes att leda och utföra det stora underhållsarbetet på statens fastigheter. Jämväl åtskilliga övriga av de i utredningen berörda iakttagelserna synas beredningen vara av den natur, att ett snabbt ingripande för nödig rättelse är påkallat.

Sedan utredningen numera underkastats remissbehandling, torde däri framställda förslag, i vad dessa beröra allmänna fastighetsfonden, nu böra upptagas till prövning. Till utredningsmannens förslag i fråga om beräkning av reparations- och underhållskostnaderna återkommer jag i det följande i samband med anslagsberäkningen å staten.

Inledningsvis har utredningsmannen berört vissa allmänna synpunkter beträffande byggnadsvård m. m., vilka böra läggas till grund för en rationell fastighetsförvaltning. Denna del av utredningen berör i stor utsträckning tekniska spörsmål, beträffande vilka jag utöver vad i det följande angives får hänvisa till handlingarna i ärendet.

Utredningsmannen understryker till en början vikten av att sakkunnig personal handhar statens byggnadsvård och framhåller bland annat följande.

Begreppet byggnadsindustrien utgör en sammanfattande benämning för ett stort antal starkt specialiserade industri- och hantverksgrenar, vilka samverka till åstadkommande av det gemensamma målet, den färdiga byggnaden. De tekniska framstegen ha under senare år gått parallellt med stegrade anspråk på förbättrade sanitära förhållanden m. m., och de stegrade byggnadskostnaderna ha alltmer aktualiserat ekonomiseringen med material och arbetskraft. Byggnadsindustrien har i allt större omfattning tagit den vetenskapliga forskningen i sin tjänst, varigenom specialiseringen inom de olika yrkesgrenarna drivits allt längre. De nu rådande förhållandena ha därjämte framtvingat en omfattande användning av nya och förhållandevis oprövade materialier. Genom rationella konstruktioner och ändamålsenliga materialier kan en byggnads tekniska livslängd förlängas icke oväsentligt utöver annars vanlig tid. Av grundläggande betydelse för fastighetsunderhållet äro de förebyggande åtgärderna, främst i vad avser det yttre underhållet. Vid ifrågasatta reparationsarbeten är det angeläget att ställa rätt diagnos på skadans art och orsaker samt bedöma dess räckvidd. Erfarenheten ger vid handen att även yrkesmän med mångårig praktisk erfarenhet därvid ganska ofta ställas inför nya problem, beroende på de många nya materialier och konstruktioner, som på senare tid kommit till användning. Med hänsyn till dessa förhållanden är det nödvändigt, att den ansvarige besiktningsman, som har att granska byggnaderna och fastställa behövlige reparationsåtgärder, är en kunnig och driven byggnadstekniker. Det är nämligen vid besiktningen, som behovsprövningen i första hand skall försiggå och åtgärderna i detalj övervägas samt med hänsyn till angelägenhetsgraden klassificeras. Om de ekonomiska synpunkterna härvid skola komma till sin fulla rätt, är härvid valet av material och arbetsmetoder av största betydelse. På besiktningsmannen måste därför ställas stora anspråk i fråga om teoretisk utbildning och praktisk erfarenhet.

Vid företagna inspektioner av olika statliga fastighetsförvaltningar anser sig utredningsmannen ha konstaterat åtskilliga brister, vilka enligt hans uppfattning äro att tillskriva frånvaron av byggnadsteknisk sakkunskap inom respektive förvaltningar.

De rön och erfarenheter, vilka i den löpande fastighetsförvaltningen göras beträffande konstruktioner och materialier av olika slag, böra enligt vad utredningsmannen framhåller komma samtliga fastighetsförvaltande myndigheter tillgodo. I sådant syfte förordas främst samarbete mellan de olika myndigheterna och utbyte av erfarenheter dem emellan, vilket samarbete helst borde utsträckas att omfatta även kommunala organ. Genom insamling av gjorda iakttagelser och erfarenheter i fråga om konstruktionsdetaljer och materiel samt central systematisk bearbetning av dessa erfarenheter, lämpligen genom ett särskilt laboratorium, skulle enligt vad utredningsmannen framhåller kunskapen om åtskilliga frågor på byggnadsteknikens område kunna fördjupas och impulser erhållas till tekniska förbättringar och därmed mera ekonomiska lösningar av olika detaljer, vilka nu behandlas mer eller mindre slentrianmässigt och ofta under omedveten upprepning av gamla fel. En för-

utsättning för ett gynnsamt resultat av rådande samarbete är dock enligt utredningsmannen att arbetsuppgifterna handhavas av fullt kunniga fackmän såväl ute i orterna som i den centrala ledningen. Härjämte framhålles den stora betydelsen av ett nära samarbete mellan å ena sidan de organ, som ha till uppgift att planlägga och uppföra nybyggnader, och å andra sidan de organ, vilka för framtiden skola förvalta byggnaderna. Konstruktioner och materialier, vilka visat sig bristfälliga, kunna härigenom vid förekommande nybyggnader utan omgång utbytas mot andra.

Slutligen berör utredningsmannen frågan om överinseendet över de talrika bostadslägenheterna inom de olika grenarna av den statliga förvaltningen. Även på detta område vore, framhåller utredningsmannen, av största värde om ett samarbete mellan olika statliga fastighetsförvaltningar komme till stånd, varigenom skulle vinnas enhetlighet dels i fråga om reparations- och underhållsverksamhetens standard, dels ock beträffande lägenhetstyper, lägenhetsytor, rumstorlekar, utrustningsdetaljer m. m.

Beträffande frågan om arbetsårets förläggning har utredningsmannen föreslagit, att förvaltningsmyndigheternas bundenhet vid budgetåret skulle lättas, varigenom underhållsarbetena skulle kunna igångsättas vid en lämpligare tidpunkt på året än nu. Hittills hade förvaltningsmyndigheterna icke kunnat fastställa generalplanen för reparationerna, förrän riksdagens och Kungl. Maj:ts beslut om anslagsanvisningen förelegat, vilket som regel icke skett förrän nära budgetårets början. Först därefter kunde de fastställda reparationsarbetena igångsättas, vilket medfört, att den övervägande delen härav kommit att utföras under sommar- och höstmånaderna. Då byggnadsindustrien under denna tid hade sin starkaste belastning, åvägabragtes en onödig skärpning av de redan förut starka säsongvariationerna inom denna industri. Vidare erhöles vissa reparationer såsom t. ex. yttre målningsarbeten större hållbarhet därest de utfördes under vårmånaderna.

För avhjälpande av dessa olägenheter vore det önskvärt, att riksdagen redan i februari månad fastställde staten för fastighetsfonden och att förvaltningsmyndigheterna snarast därefter bereddes möjlighet fastställa sina generalplaner. Om reparationsarbetena skulle kunna igångsättas före budgetårets början, vore det därutöver erforderligt att, där reservationer av tillräcklig omfattning icke förefunnes å respektive delfonds reparationspost, tillräckliga medel ställdes till vederbörande myndighets förfogande. Detta syfte skulle enligt utredningsmannens förslag nås därigenom att förvaltningsmyndigheterna finge befogenhet, att så snart staterna för påföljande budgetår fastställts, förskottsvis bestrida reparations- och underhållskostnaderna med skyldighet att vid budgetårets ingång ersätta respektive anslagsposter på fastighetsfondens stat de utbetalta förskotten.

En förutsättning för ett sådant lösgörande av arbetsåret från budgetåret vore emellertid att årsbesiktningarna förrättades under höst- och vintermånaderna i stället för som nu i allmänhet skedde under februari och mars månader.

I vad rör de fastighetsförvaltande myndigheternas handläggning av underhålls- och reparationsfrågor bygger utredningsmannens förslag på den principen, att de som nyttja fastigheterna icke skola ha att fatta beslut om reparationsanslagens användning men väl givas tillfälle att göra sin mening hörd. I överensstämmelse härmed har utredningsmannen beträffande de båda undersökta delfonderna, fångvårdsstyrelsens och medicinalstyrelsens delfonder, framlagt förslag om den centrala förvaltningsmyndighetens förstärkning med sakkunniga byggnadstekniker, vilka närmast skulle svara för såväl de årliga besiktningarna som övriga med reparationsmedlens användning förknippade spörsmål.

Beträffande handläggningen av reparationsfrågorna å *fångvårdsstyrelsens delfond* har i utredningen lämnats följande redogörelse.

För fastställande av behövliga byggnads- och underhållsarbeten vid fångvårdsanstalterna förrättas vanligen årliga besiktningar av en magistratsperson och en av magistraten förordnad byggnadssakkunnig person. I besiktningarna deltaga vederbörande fängelsedirektör och assistent eller uppsyningsman samt maskinist. Vid centralfängelset å Långholmen förrättas årsbesiktningarna av direktören eller assistenten. Vid fångelserna finnas arbetsföreståndare, yrkesmästare eller uppsyningsmän, vilka även deltaga i besiktningarna. Samtliga äro fångvårdsutbildade, arbetsföreståndare och yrkesmästare därjämte ofta yrkesutbildade, mestadels såsom snickare eller målare; några speciella kompetensfordringar finnas dock ej föreskrivna för dessa befattningshavare. De vid besiktningarna upprättade besiktninginstrumenten insändas till fångvårdsstyrelsen, där de granskas av styrelsens arkitekt, vilken där så erfordras genom personligt besök vid vederbörande anstalt gör sig närmare underrättad om de ifrågasatta arbetenas art. Efter arkitektens granskning fattar fångvårdsstyrelsen beslut i frågan och upprättar för det kommande budgetåret en generalplan, innefattande särskild plan för varje fångvårdsanstalt med en koncentrerad beskrivning på de arbeten, som skola utföras. Dessa arbeten utföras sedan till övervägande del med anlitan av fångarbetskraft under ledning av vederbörande direktör, assistent eller yrkesmästare. När det gäller större arbeten av speciell art såsom rörarbeten och dylikt, utföras arbetena vanligen på entreprenad av enskilda företagare.

I delfondens fastigheter inrymdes i januari 1942 364 bostadslägenheter. Antalet eldstäder översteg enligt utredningsmannens uppskattning 1,000.

Mot denna organisation har utredningsmannen framställt vissa erinringar och härom anfört följande.

Förvaltningsmyndighetens granskning av de insända reparationsförslagen kan givetvis icke bli annat än ganska schematisk och huvudvikten torde väl, såsom oftast sker, läggas på de arbeten, som draga de större kostnaderna. Huruvida förebyggande underhållsåtgärder i full utsträckning beaktats vid synerna, kan helt naturligt icke konstateras vid på detta sätt anordnade besiktningar å de olika orterna ute i landet. Anläggandet av dylika synpunkter är ju helt beroende på de av respektive magistrater tillkallade sakkunnigas kompetens, som ju kan vara tämligen olika. Anspråken på reparationer i de många tjänstebostäderna måste också bli bedömda på olika sätt.

Som förut nämnts utföras arbetena i allmänhet med anlitan av fångar utom vid större arbeten och arbeten av speciell art, då entreprenadhandlingar uppgöras genom fångvårdsstyrelsens arkitekt och anbud infordras i sed-

vanlig ordning. Arbetena utföras under kontroll av någon av styrelsen förordnad kontrollant. Huvudparten av arbetena ombesörjes emellertid av anstälternas fångar under ledning av yrkesmästarna. När dessa icke alltid besitta erforderlig yrkeskunskap, blir arbetenas kvalitet lidande härav. Det torde nämligen endast vara i undantagsfall som fullt yrkesutbildade fångar finnas tillgängliga. När det är fråga om snickeriarbeten torde dock yrkesmästarna å snickeriverkstäderna vara tämligen väl skickade att leda reparationsarbeten, ehuru väl de närmast torde vara inriktade på verkstadssnickerier och ej på byggnadssnickerier. Vid besiktningar som avsett tre fångelser har utredningsmannen funnit behov föreligga av en sakkunnigare bedömning och ledning av underhållsarbetena.

Det rådande systemet har syns utredningsmannen föråldrat. Den för anslagsmedlen ansvariga myndigheten borde enligt hans mening beredas bättre möjlighet att övervaka medlens riktiga användning, och ur ekonomisk synpunkt skulle det för staten vara fördelaktigast, om hos fångvårdsstyrelsen anställdes en byggnadstekniker, vilken bure det närmaste ansvaret för byggnadernas underhåll. För denna befattning skulle erfordras en fackman av bästa kvalitet, lämpligen en högskoleingenjör eller en byggnadsingenjör med stor praktisk erfarenhet och duglighet. Särskilt viktigt vore, att vederbörande efter avlagd examen förvärvat grundlig och väl vitsordad praktik, förslagsvis under minst fem år, såsom arbetsledare eller arbetschef vid husbyggnadsföretag.

Beträffande byggnadsteknikerns uppgifter har i utredningen anförts bland annat följande.

Denne byggnadstekniker skulle efter en ingående första besiktning av fastighetsbeståndet få en så pass noggrann kännedom om byggnaderna och det framtida reparationsbehovet å desamma, att besiktningarna, med hänsyn till de många relativt små objekten, som ligga spridda över hela landet, skulle kunna i huvudsak förrättas endast vartannat år, d. v. s. så att halva antalet besiktigades varje år. De större anläggningarna böra dock underkastas årliga besiktningar.

Besiktningarna skulle verkställas av byggnadsinspektören samt fängelsechefen eller dennes assistent. Man skulle härigenom också vinna den fördelen att enhetliga principer för tjänstebostädernas underhåll kunde följas. Denne befattningshavare skulle även, i samråd med styrelsens arkitekt, uppgöra förslag till de årliga generalplanerna med tillhörande kostnadsberäkningar och verkställa andra byggnadstekniska och ekonomiska utredningar samt biträda vid upprättandet av entreprenadhandlingar och granskning av anbud. Han skulle dessutom kunna handleda yrkesmästarna i byggnadstekniska frågor och uppgöra erforderliga beskrivningar för vanliga underhållsarbeten.

Å *medicinalstyrelsens delfond* förvaltas reparations- och underhållsmedlen närmast av medicinalstyrelsens sinnessjukvårdsbyrå. Beträffande handläggningen av hithörande frågor anföres i utredningen bland annat följande.

Sjukhusen inspekteras årligen av chefen för medicinalstyrelsen eller av chefen för sinnessjukvårdsbyrån. Vid inspektionen medverka vid behov styrelsens arkitekt och övriga tekniska experter.

För bestridande av kostnaderna för smärre reparationer, vilka icke skola underställas medicinalstyrelsen, ställas årligen belopp av varierande storlek

till de olika sjukhusdirektionernas förfogande. För fastställande av sådana reparations- och underhållsarbeten beträffande vilka det tillkommer medicinalstyrelsen att bestämma skall enligt 21 § i stadgan rörande sinnessjukvården i riket vederbörande sjukhusdirektion årligen låta besiktiga sjukhusets byggnader samt uppgöra förslag till erforderliga reparationer. Besiktning skall verkställas av sjukhuschefen och ytterligare en direktionsledamot med biträde av sysslomannen och en av direktionen utsedd sakkunnig. Såsom sakkunnig plägar anlitas länsarkitekten, en annan arkitekt eller en på platsen boende byggmästare. Över besiktningen skall instrumentupprättas av sysslomannen och den sakkunnige. Det upprättade reparationsförslaget insändes till medicinalstyrelsen, som remitterar detsamma till styrelsens arkitekt och vid behov jämväl till styrelsens tekniska experter. Svårare frågor granskas understundom på platsen av arkitekten eller dennes byggnadstekniska biträde före yttrandets avgivande. Vissa frågor kunna före beslut prövas vid styrelsens inspektion. Det godkända reparationsförslaget återställs till sjukhusförvaltningen, som får medel till dess genomförande. Medgivna arbeten utföras under sysslomannens ledning av sjukhusets eget folk eller av tillkallade hantverkare, varvid sjukhuset tillhandahåller erforderliga materialier. Vissa arbeten utföras på entreprenad. Uppkomma under året reparationsfrågor av större omfattning eller av särskilt slag, gör sjukhusdirektionen särskild framställning i saken. Ärendets behandling blir sedermera densamma som förut angivits, därest icke framställning anses böra göras till Kungl. Maj:t om anvisande av särskilda medel. I fråga om reparationsarbeten, som draga större belopp, cirka 25,000 kronor eller mera, plägar styrelsen begära Kungl. Maj:ts bemyndigande att få utföra desamma.

I delfondens fastigheter inrymdes i början av år 1942 enligt utredningen över 3,300 bostadslägenheter, varav 750 familjebostäder från ett rum och kök till elva rum och kök samt närmare 2,600 möblerade enkelrum eller dubbloter. Sammanlagda antalet eldstäder uppgick till omkring 5,300.

Utredningsmannen har funnit denna organisation av fastighetsunderhållet vara behäftad med vissa brister och anför i denna fråga huvudsakligen följande.

Det nu tillämpade systemet synes vara alltför invecklat. Det är onödigt många instanser och personer som inverka på underhålls- och reparationsarbetenas bedömning, planläggning och utförande. Då vidare sysslomännen, under vilkas ledning beslutade reparationsarbeten utföras, icke ha någon byggnadsteknisk utbildning, nödgas de när svårare spörsmål uppkomma tillkalla den förut anlitade besiktningssmannen. Utförandet av den huvudsakliga delen av underhållsarbetena blir emellertid närmast beroende av den sakkunskap, som de vid sinnessjukhusen anställda yrkesarbetarna besitta.

Det torde vara ganska klart, att den centrala ledningen i Stockholm i regel icke har tillfälle att övervaka i vad mån de för byggnadernas vård viktigaste arbetena beaktats vid de många ortsmyndigheternas synförrättningar och förslag. Huvudvikten torde vid dess handläggning av frågorna närmast få läggas på granskningen av de föreslagna åtgärderna och deras nödvändighet bl. a. i förhållande till liknande förslag från andra orter. Anspråk beträffande tjänstebostädernas underhåll på olika orter torde ej heller kunna bli föremål för någon ingående prövning, utan medicinalstyrelsen måste nog i huvudsak få lita till ortsmyndigheternas bedömande, som helt naturligt kan vara mycket olika och kan bli mycket subjektivt.

Under här relaterade förhållanden kan det knappast gå att genomföra några

enhetliga regler för ifrågavarande arbetens standard. Vid företagna besiktningar av fyra sjukhusanläggningar anser sig utredningsmannen ha funnit att förståelsen för byggnadsvårdens principer och bedömningen av reparationsåtgärderna är ganska varierande hos dem, som å olika orter ha med dessa frågor att skaffa.

Utredningsmannen har föreslagit, att medicinalstyrelsen skulle förstärkas genom anställande vid dess sinnessjukvårdsbyrå av två byggnadsinspektörer med enahanda kompetens som den motsvarande vid fångvårdsstyrelsen föreslagne befattningshavaren. Dessa skulle samarbeta med styrelsens arkitekt och närmast svara för byggnadsunderhållet. Till stöd för förslaget anföres i huvudsak följande.

Med nuvarande ordning torde det knappast vara möjligt för den centrala myndigheten att få ett säkert grepp på byggnadsvården och en överblick över de verkligt behövlige reparationsarbetena på något längre sikt. En anpassning efter behovet av kommande enstaka större reparationsåtgärder vid olika anläggningar och fördelningen av anslagsmedlen med hänsyn härtill bör kunna ske väsentligt lättare och säkrare, om den centrala, i anslagsfrågorna beslutande myndigheten har mera direkt kontakt med respektive anläggningar. De härför viktigaste arbetsuppgifterna äro de för underhållet grundläggande årsbesiktningarna, vid vilka byggnadsbeståndets skick skall granskas och ortsmyndigheternas och hyresgästernas (tjänstebostadsinnehavarnas) krav och önskemål skola prövas. Den lämpligaste lösningen är därför att denna funktion utövas av en sakkunnig representant för centralmyndigheten. Vid förekommande svårare arbeten skulle den sakkunnige i möjligaste mån se till desamma eller i varje fall lämna erforderliga direktiv och vid större arbeten uppgöra arbetsbeskrivningar på grundval av närmare undersökningar på platsen. Vid arbeten, som skola utföras av sjukhusens personal, skulle råd och anvisningar samt detaljerade bestämmelser om materialier och arbetsförfaranden lämnas till hantverkarna, vilka således även skulle kunna få en sakkunnig handledning i åtskilliga yrkesfrågor.

Beträffande byggnadsinspektörernas arbetsuppgifter anför utredningsmannen i övrigt följande.

Landet skulle uppdelas i två distrikt, ett sydligt och ett nordligt, med gränsen så avpassad att arbetsbördan bleve fördelad någorlunda lika. Inspektörerna skulle ha särskild inriktning på de i klimatiskt hänseende olika byggnadstekniska spörsmålen. De skulle bl. a., som förut nämnts, verkställa de årliga besiktningarna, från vilka direktionerna sålunda skulle kunna frigöras. Besiktningarna borde verkställas av sjukhuschefen, sysslomannen och vederbörande byggnadsinspektör. Av särskilt värde vore att enhetliga principer för det omfattande bostadsbeståndets underhåll kunde följas. Inspektörerna skulle fördenskull i möjligaste mån verkställa av- och tillträdesyner å åtminstone de större lägenheterna men i varje fall medverka vid uppgörandet av förslag till reparationsarbeten, då familjebostad skall ånyo upplåtas. Det skulle även åligga dem att förrätta brandsyner, att i samråd med styrelsens arkitekt utarbeta förslag till de årliga generalplanerna och uppgöra kostnadsberäkningar till såväl generalplanerna som andra ifrågasatta arbeten samt att biträda vid upprättandet av entreprenadhandlingar och granskning av anbud. Måhända skulle också andra tekniska frågor, som nu belasta såväl sinnessjukvårdsbyrån som styrelsens arkitekt kunna hinna beredas av dessa inspektörer.

Systemet med fast anställda hantverkare har utredningsmannen funnit väl lämpat efter de speciella förhållandena vid sinnessjukhusen. I samband där-

med har han dock understrukit vissa synpunkter på kompetensen hos hantverkarna.

Anspråken på dylika arbetares kompetens böra emellertid ställas höga. De böra ha förvärvat gesällbrev eller genom intyg från fullt vederhäftig hantverkmästare ådalagt motsvarande kunskaper och yrkesskicklighet. Minst fem års väl vitsordad praktik hos erkänt kunnig mästare bör också fordras före anställningen, vilken till en början bör ske på prov. Antalet arbetare bör ej vara större än att full sysselsättning året om kan påräknas.

Yttranden. Över intendenten Bildmarks utredning ha, efter remiss, yttranden avgivits, såvitt angår förslagen rörande allmänna fastighetsfonden, av fångvårdsstyrelsen, medicinalstyrelsen, byggnadsstyrelsen, statskontoret, riksräkenskapsverket och statens industrikommission.

De allmänna synpunkter beträffande byggnadsvård m. m., vilka av utredningsmannen framlagts, ha i de yttranden vari dessa frågor berörts vunnit myndigheternas anslutning. Därvid har *fångvårdsstyrelsen* framhållit, att det vore av största vikt att sakkunniga anvisningar lämnades på ett enkelt och lättillgängligt sätt och att det samarbete som borde äga rum icke tyngdes av onödiga föreskrifter; i byggnadsärenden vore det nämligen som regel nödvändigt att beslut kunde fattas snabbt, utan att besked behövde inväntas från någon myndighet, vilken vore överhopad med arbete och vars utlåtande därför fördröjdes. — Behovet av vetenskapliga undersökningar på byggnadsteknikens område samt av en organisation för insamling och utbyte av erfarenheter beträffande byggnadsunderhållet olika myndigheter emellan har av *statens industrikommission* vitsordats, men kommissionen har framhållit, att de byggnadstekniska undersökningarna lämpligen borde uppdragas åt statens kommitté för byggnadsforskning. — I ett av *medicinalstyrelsen* såsom eget utlåtande åberopat yttrande av styrelsens arkitekt har ifrågasatts, om icke den under senare år skedda, på vetenskaplig forskning grundade utvecklingen av byggnadsindustrien av utredningsmannen överskattats. Byggnadsindustrien hade trots framställda krav på vetenskaplig forskning allt fortfarande i många avseenden bibehållit sin mera hantverksmässiga karaktär; det syntes dock sannolikt att utvecklingen komme att gå i av utredningsmannen angiven riktning.

Jämväl i fråga om arbetsårets förläggning har utredningsmannens förslag vunnit anslutning av myndigheterna. *Riksräkenskapsverket* har understrukit vikten av att fastighetsfondens stat fastställes vid en avsevärt tidigare tidpunkt än hittills plägat ske och i samband härmed framlagt förslag, till vilka jag senare återkommer, angående förenklat beräkningssätt beträffande de i fastighetsfondens stat uppförda posterna till reparations- och underhållskostnader m. m. samt till avsättning till värdeminskningsskonto. I vad rör de med arbetsårets omläggning sammanhängande frågorna har ämbetsverket anfört följande.

Den av utredningsmannen i avseende å underhållsarbetena föreslagna omläggningen av arbetsåret synes ägnad att medföra icke oväsentliga fördelar.

För att denna omläggning skall kunna genomföras böra enligt vad utredningsmannen framhållit fastighetsfondernas stater fastställas av riksdagen före utgången av februari månad. Detta torde i sin tur förutsätta, att Kungl. Maj:ts förslag till stater för fastighetsfonderna föreläggas riksdagen samtidigt med statsverkspropositionens avlämnande, vilket icke synes möta några hinder, därest vissa av riksräkenskapsverket förordade förenklingar av arbetet med upprättandet av staterna komma till stånd.

Utredningsmannen har förutsatt, att vid övergången till den nya ordningen erforderliga reparations- och underhållsutgifter skola få utbetalas förskottvis för att efter ingången av påföljande budgetår ersättas från de för detta budgetår anvisade medlen till reparations- och underhållskostnader m. m. Denna anordning, enligt vilken förskotts-förfarande självfallet måste komma till användning i viss utsträckning även i fortsättningen, har riksräkenskapsverket funnit sig icke kunna tillstyrka. Riksräkenskapsverket anser sig icke heller kunna förorda, att i ifrågakommande fall en engångsförstärkning av förevarande anslagsposter äger rum. Det spörsmål, varom här är fråga, bör enligt riksräkenskapsverkets mening i stället lösas sålunda, att — om exempelvis det första arbetsåret enligt den nya ordningen börjar under senare hälften av budgetåret 1943/44 — vid fastställandet av generalplan för det närmast föregående arbetsåret erforderligt belopp av de för budgetåret 1943/44 anvisade medlen till reparations- och underhållskostnader m. m. reserveras för bestridande av utgifterna för de i nästföljande generalplan upptagna arbeten, som skola utföras före ingången av budgetåret 1944/45. Vad riksräkenskapsverket nu föreslagit innebär endast, att vid omläggningen av arbetsåret vissa underhållsarbeten skola överskjutas från ett arbetsår till ett annat, vilket icke torde behöva inge några betänkligheter ur underhållssynpunkt.

Vad beträffar utredningsmannens förslag om de fondförvaltande myndigheternas handläggning av underhålls- och reparationsfrågor har behovet av förstärkning med byggnadsteknisk sakkunskap understrukits av flertalet hörda myndigheter. *Statskontoret* har dock liksom *byggnadsstyrelsen* ifrågasatt, huruvida icke ett utnyttjande av länsarkitektorganisationen för ifrågavarande arbetsuppgifter vore att föredraga framför inrättandet av nya tjänster för byggnadsinspektörer.

Fångvårdsstyrelsen har förklarat, att styrelsen hade svårt att föreställa sig, att utredningsmannens anmärkning om bristande sakkunskap vid utförda reparationer kunde avse fångvårdsstyrelsens delfond. Styrelsen hänvisar därvid främst till att den i sin fastighetsförvaltande verksamhet biträdades av en arkitekt, som enligt styrelsens uppfattning vore synnerligen sakkunnig i fråga om anstaltsbyggnader och under mångårig verksamhet förvärvat ingående kännedom om de olika fängelsebyggnaderna. Vidare har styrelsen anfört följande.

Den byggnadstekniska sakkunskapen är också redan på olika sätt företrädd vid fångvårdens byggnadsarbeten. Vid landets största fängelse, central-fängelset å Långholmen, finnes sålunda en assistent, som är fullt kompetent såsom arbetsledare beträffande byggnadsarbeten, och vid centralfängelserna i Malmö och å Härlanda (Göteborg) ha sedan länge anlåtats en byggmästare respektive byggnadsingenjör för alla arbeten av betydelse. På liknande sätt har förfarit vid andra anstalter. Arkitekten kan självfallet ej i varje detalj övervaka arbetena men en dylik centralisering är varken lämplig eller önsk-

värd. Vad förvaltningen i längden har mest gagn av är att skaffa sig kompetent folk ute på linjen, och med fasthållandet av den principen har styrelsen också med arkitektens hjälp kunnat vid olika anstalter få fram både intresse och tekniskt kunnande för de ofta nog rätt blygsamma underhållsarbeten varom här är fråga.

Styrelsen har framhållit, att med undantag för centralfängelset å Långholmen vid de årliga besiktningarna deltagar en av vederbörande magistrat eller motsvarande myndighet förordnad byggnadssakkunnig person, vilken genom att under flera år i följd inneha ifrågavarande förordnande förskaffade sig en ingående kännedom om vederbörande anstalt. I anslutning härtill har styrelsen upptagit ett av styrelsens arkitekt framlagt förslag, enligt vilket behörigheten att förordna besiktningsman skulle anförtros åt fångvårdsstyrelsen, efter förslag av styrelsens arkitekt. Härjämte hemställer styrelsen om be- myndigande att höja det till sådan besiktningsman utgående arvodet från 12 till 30 kronor för dag.

Fångvårdsstyrelsen anser det nu tillämpade systemet böra bibehållas och avstyrker för sin del förslaget att styrelsen skulle förstärkas med en byggnadstekniker samt anför härom i huvudsak följande.

Fångvårdsstyrelsen finner varken påkallat eller önskvärt att hos fångvårdsstyrelsen anställa en byggnadstekniker på sätt intendenten Bildmark föreslagit. Det hittills tillämpade systemet är enligt styrelsens mening effektivt, smidigt och billigt. Det må sedan gärna kallas ålderdomligt. Inga svårigheter föreligga att följa behovet av reparationer vid fängelsebyggnaderna, och övervakandet av reparationernas utförande är i allt väsentligt tillfredsställande. Ett tillsättande av en byggnadsinspektör skulle enligt styrelsens mening onödigtvis tynga förvaltningsapparaten genom avsevärt ökat skrivarbete, stegrat antal telefonsamtal m. m. samt medföra ökade kostnader till hans avlönande och för resor, expenser m. m. Sådana utgiftsstegringar för det allmänna böra undvikas, där ej ett oavvisligt behov föreligger, och att detta icke är fallet här, kan styrelsen med största bestämdhet påstå. Uppfattningen att han skulle behövas för upprättandet av entreprenadhandlingar, måste bero på ett missförstånd, ty det övervägande flertalet reparations- och underhållsarbeten utgöras av mindre arbeten, där några entreprenader icke ifrågakomma. Särskilt må framhållas, att fångvårdsstyrelsens system att i tur och ordning grundligt reparera anstalterna givit mycket goda resultat både ur ekonomiska och byggnadstekniska synpunkter.

Jämväl *medicinalstyrelsen*, vilken såsom eget utlåtande åberopat ett av styrelsens arkitekt avgivet yttrande, tillbakavisar den kritik, utredningsmannen riktat mot underhållet av delfondens fastigheter. Vad beträffar förslaget om styrelsens förstärkning med två byggnadsinspektörer framhålles, att därigenom otvivelaktigt vissa fördelar skulle vinnas, främst i vad avser reparationsarbetenas planering på längre sikt. Den föreslagna organisationen anses dock kunna medföra även vissa nackdelar. Härom anföres följande.

Då reparationsförslagen nu utgå från de lokala direktionerna och deras sakkunniga, är *medicinalstyrelsen* vid sin granskning helt obunden och kan därför utan ovidkommande hänsyn opartiskt bedöma förslagen. Om reparationsförslagen uppgjordes genom de ifrågasatta byggnadsinspektörerna, blir *medicinalstyrelsen* vid sin slutliga behandling av förslagen i viss mån bunden

av den inställning, som dessa styrelsens tjänstemän från början intagit, och den slutliga granskningen kan därför icke ske med samma objektivitet.

Det torde ej heller kunna bestridas, att de av direktionerna för närvarande anlidade sakkunniga — i flertalet fall länsarkitekterna — i allmänhet hava erforderlig kompetens för uppgiften. Med ortens klimatiska förhållanden, vars inverkan på underhållet i utredningen särskilt påpekas, torde dessa personer i regel vara väl förtroagna; för respektive anstalter innebär det även en fördel att de sakkunniga finnas tillgängliga på platsen och statsverket besparas genom denna anordning utbetalande av resekostnader.

Vidare synes det vara en fördel med det nuvarande systemet, att direktioner och tjänstemän i chefsställning känna sig ansvariga för underhållet av sina anstalter. Detta inverkar självfallet i hög grad befordrande på deras intresse för anstalternas vård och underhåll. Om ansvaret genom byggnadsinspektörerna överflyttas helt på den centrala förvaltningen, synes risk föreligga att intresset för byggnadernas vård slappnar såväl hos sjukhuschefer och sysslomän som hos den dem underställda personalen. Det är uppenbart, att ett sådant slappnande intresse kan ofördelaktigt inverka på underhållet, även om inspektörerna vid sina besök anstränga sig att rätta till förhållandena.

Möjligt är likväl, att den av Bildmark föreslagna anordningen bör genomföras, åtminstone då fastighetsbeståndet under medicinalstyrelsens delfond ytterligare vuxit, och då förhållandena äro sådana, att en utvidgning av förvaltningsapparaten av ekonomiska skäl anses tillräddig. Däremot synes det kunna ifrågasättas, om den nuvarande tidpunkten är lämplig för genomförande av en sådan reform. Några sådana besparingar, som verka omedelbart lättande på statsutgifterna eller som ens kompensera kostnaden för avlöningarna till byggnadsinspektörerna, kunna uppenbarligen icke inom de närmaste åren vinnas genom inrättande av dessa befattningar. Ej heller för framtiden torde den föreslagna ordningen kunna medföra sådana ekonomiska fördelar, att dess genomförande kan anses vara en brådskande angelägenhet. Både med hänsyn till tidsförhållandena och med hänsyn till önskvärldheten av att få närmare genomtänka konsekvenserna av det framlagda förslaget, synes det befogat att detsamma blir föremål för ytterligare övervägande. Det av Bildmark påpekade förhållandet, att det f. n. torde vara svårt att erhålla lämpliga fackmän för besättande av de erforderliga byggnadsinspektörsbefattningarna, är också utan tvivel riktigt och bör jämväl beaktas.

Utredningsmannen har beretts tillfälle att taga del av myndigheternas yttranden och inkomma med de påminnelser, vartill dessa kunde giva anledning, och har därefter i en den 14 januari 1943 dagtecknad skrivelse bemött den framställda kritiken. I skrivelsen har utredningsmannen i detalj redogjort för de brister, på vilka han grundat sina omdömen. Av skrivelsens innehåll, beträffande vilket såvitt rör tekniska spörsmål torde få hänvisas till handlingarna i ärendet, må i övrigt anföras följande.

Med nuvarande omfattande nyproduktion av byggnader för statens räknings komma kostnaderna för underhållet av det statliga fastighetsbeståndet enligt utredningsmannens uppfattning att oavlåtligt stegras, varför en kostnadsbesparing genom rationellare underhåll om endast några få procent skulle betyda stora årliga besparingar.

I anledning av fångvårdsstyrelsens uttalande att inrättande hos styrelsen av en byggnadsinspektörsbefattning skulle onödigtvis tynga förvaltningsapparaten framhåller utredningsmannen, att den direkta kontakt, som styrelsen genom en sådan befattningshavare skulle få med de lokala fastighetsförvaltande myndigheterna, snarast skulle innebära en minskning av det antal mel-

lanhänder, som upplysningar och direktiv i hithörande frågor hade att passera.

Ett anlåtande av arbetskraft utan tillräcklig utbildning anser utredningsmannen vara en art av sparsamhet, vars värde med skäl kan ifrågasättas, i synnerhet inom byggnadsbranschen, där kostnaderna i regel röra sig om relativt stora belopp.

Såsom sammanfattande omdöme uttalar utredningsmannen, att han genom vad remissmyndigheterna yttrat icke rubbats i sin uppfattning att de i utredningen föreslagna organisationsformerna äro lämpliga. Beträffande tanken att för här ifrågasatt arbetskraft utnyttja länsarkitektorganisationen anför utredningsmannen, att denna lösning, vilken i och för sig vore tänkbar, torde komma att påkalla en förstärkning av länsarkitektkontorens arbetskrafter med byggnadstekniskt sakkunnig personal, om icke länsarkitekternas krafter skola splittras på uppgifter, vilka ligga vid sidan av deras egentliga verksamhet.

Departement-
chefen.

De av besparingsberedningens sakkunnige framlagda förslagen till rationalisering av reparations- och underhållsverksamheten vid den statliga fastighetsförvaltningen synas mig i hög grad värda beaktande. Med den för varje år ökade omfattningen av statens byggnadsbestånd stiger betydelsen av en ur ekonomiska och tekniska synpunkter tillfredsställande byggnadsvård.

Vad den sakkunnige uttalat om vikten av samarbete mellan de olika fastighetsförvaltande myndigheterna och utbyte av erfarenheter dem emellan vill jag understryka. Det är givet, att de mest omfattande erfarenheterna på området samlats inom byggnadsstyrelsen, och det torde vara tillrådligt att myndigheterna i uppkommande tekniska frågor söka utnyttja denna fond av erfarenhet, i första hand genom hänvändelse till styrelsens intendentsbyrå. Förslaget om en särskild organisation för insamling och central bearbetning av gjorda iakttagelser och erfarenheter i byggnadstekniska spörsmål torde numera i väsentlig mån ha förverkligats genom tillkomsten av statens kommitté för byggnadsforskning, varom 1942 års riksdag fattat beslut. Även från denna forskningskommittés sekretariat böra myndigheterna kunna erhålla råd i byggnadstekniska angelägenheter.

Genom den föreslagna omläggningen av arbetsåret för reparationsverksamheten synas icke oväsentliga fördelar kunna vinnas. En sådan omläggning förutsätter emellertid, att fastighetsfondens stat fastställs av riksdagen under riksdagens tidigare skede, helst under februari månad, vilket betyder, att definitivt förslag till sådan stat måste framläggas i samband med eller strax efter statsverkspropositionen. I den mån detta är arbetstekniskt möjligt med hänsyn till budgetarbetet, vill jag förorda att så sker i fortsättningen. De av riksräkenskapsverket föreslagna förenklade beräkningsmetoderna beträffande vissa poster å fastighetsfondens stat, till vilka jag senare återkommer, synas ägnade att underlätta en sådan omläggning. Förslaget att vid övergången till den nya ordningen anlita ett förskotts-förfarande av innebörd, att utgifter under vårmånaderna skulle få dragas på följande budgetårs stat, vill jag icke tillstyrka. Ej heller synes en engångsförstärkning av ifrågasatt anslagsposter vara nödvändig. Det bör i stället, på sätt riksräkenskapsverket föreslagit, ankomma på vederbörande fondförvaltande myndig-

heter att begränsa de generalplaner som fastställas innevarande år, på sådant sätt, att av de för nästa budgetår anvisade medlen reserveras de belopp, som kunna erfordras för att bekosta arbeten under våren 1944 enligt generalplanen för det då började arbetsåret.

Av den verkställda utredningen framgår, att den nuvarande organisationen av den statliga fastighetsförvaltningen är förenad med vissa brister. Den av utredningsmannen föreslagna förstärkningen av förvaltningsmyndigheterna med byggnadstekniker synes ägnad att medföra förbättring av förhållandena. Visserligen torde, såsom i medicinalstyrelsens yttrande framhållits, för närvarande någon större besparing å reparationsposterna i form av minskat medelsbehov icke vara att förvänta, då dessa poster redan nedskurits under nivån för normalt underhåll. Besparingen torde i stället erhållas i form av bättre medelsanvändning. Det bör beaktas, att ju knappare underhållsmedlen utmätas, desto viktigare torde det vara, att de användas för sådana arbeten, som äro oundgängliga för bevarande av byggnaderna, och att dessa arbeten utföras på ett ur teknisk synpunkt fullgott sätt. Härtill kommer, att det ur flera synpunkter kan vara av värde, att de olika delfondernas fastigheter under de närmaste åren underkastas en ingående sakkunnig besiktning efter enhetliga grunder, så att utredningar utan större omgång kunna erhållas angående lämpliga större reparationsarbeten, för den händelse en rikligare medelstildelning framdeles skulle befinnas möjlig och lämplig.

Vad i medicinalstyrelsens yttrande framhållits därom, att den centrala myndigheten skulle i icke önskvärd utsträckning bliva bunden i sina dispositioner genom att besiktningarna och reparationsförslagen utföras av hos myndigheten anställda inspektörer, torde med hänsyn bland annat till att arbetena i reparationsförslagen skola klassificeras efter angelägenhetsgrad, icke behöva giva anledning till betänkligheter. Farhågorna för att den föreslagna organisationens genomförande skulle medföra ett avslappnande av de lokala myndigheternas intresse för byggnadsvården förefalla mig överdrivna.

För rationalisering av byggnadsunderhållet och för stärkande av den centrala ledningens inflytande på dessa frågor synes utredningsmannens förslag om centralt anställda byggnadstekniker vara att föredraga framför ett utnyttjande för ändamålet av länsarkitektsorganisationen, vilket kunde medföra krav på en utökning av arbetskrafterna på länsarkitektkontoren. Förslaget synes även kunna medföra ett minskat behov för respektive myndigheter att anlita biträde av arkitekter eller andra sakkunniga, enär själva utredningsarbetet för erforderliga reparationsarbeten i viss utsträckning torde kunna läggas på den anställde byggnadsinspektören.

Enligt förslaget skulle hos medicinalstyrelsen anställas två byggnadsinspektörer och hos fångvårdsstyrelsen en. För medicinalstyrelsens delfond, där det sammanlagda byggnadsvärdet för närvarande uppgår till omkring 100 miljoner kronor och den årliga medelsanvisningen till underhåll och reparationer belöper å 900,000 kronor, synes mig den föreslagna anordningen med två centralt anställda byggnadstekniker ändamålsenlig. Med hänsyn till svårigheterna att i nuvarande läge få lämpliga personer för ändamålet och då fråga

är om en försöksanordning, vill jag dock icke nu förorda inrättande av två fasta tjänster utan föreslår, att Kungl. Maj:t får bemyndigande att, i den mån så befinnes lämpligt, mot arvode anställa en eller två byggnadstekniker för underhålls- och reparationsarbetet på medicinalstyrelsens delfond. Vid tillsättande av byggnadsteknikerna bör byggnadsstyrelsen höras om de sökandes kvalifikationer. Löneförmånerna torde få bestämmas av Kungl. Maj:t med beaktande av den grad av självständighet som bör tillerkännas byggnadsteknikerna för att dessa skola kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina uppgifter. Kostnaderna torde tills vidare, tills närmare erfarenhet vunnits om anordningens lämplighet, få bestridas från delfondens anslagspost till underhåll och reparationer m. m. De av utredningsmannen angivna riktlinjerna för byggnadsteknikernas arbete synas i huvudsak kunna tjäna till ledning för verksamheten. I anslutning härtill erforderliga stadgeändringar böra vidtagas.

Fångvårdsstyrelsens delfond har betydligt mindre omfattning än medicinalstyrelsens. Det totala byggnadsvärdet rör sig omkring 14 miljoner kronor och reparations- och underhållsmedlen belöpa för innevarande budgetår till 250,000 kronor. Man kan tveka om behovet av en heltidsanställd byggnadstekniker för fondens del. Fångvårdsstyrelsen har i remissyttrandet givit uttryck åt en hög uppskattning av den insikt och sakkunskap, varmed reparationsarbetena å delfonden fullgjorts, och för sin del avstyrkt förslaget. Med hänsyn till de speciella förhållandena å delfonden anser jag mig icke nu böra föreslå en förstärkning av styrelsen med en byggnadstekniker. Erfarenheter-na från medicinalstyrelsens delfond böra först avvaktas.

Från min sida finnes ingen erinran att göra mot förslaget att fångvårdsstyrelsen i stället för vederbörande magistrater erhåller befogenhet att förordna besiktningsmän för fångelserna. I rådande ovisshet om hur verksamheten i framtiden skall ordnas, anser jag anledning icke föreligga att höja arvodena till besiktningsmännen.

Vad beträffar de av utredningsmannen icke undersökta sju delfonderna av allmänna fastighetsfonden torde en liknande organisation som den här förordade icke lämpa sig för utrikesdepartementets delfond eller för generaltullstyrelsens delfond. I förra fallet är byggnadsbeståndet utspritt i olika länder, i det senare är det av ringa storlek. För byggnadsstyrelsens delfond är redan en tillfredsställande organisation åvägabragd. Vid universiteten finnas för närvarande byggnadssakkunniga, vilka knutits vid fastighetsförvaltningen, varför en utbyggnad av organisationen icke nu torde böra övervägas. Inom lotsstyrelsen torde erforderlig byggnadsteknisk sakkunskap vara företrädd, vartill kommer, att fastighetsbeståndets speciella karaktär under alla förhållanden torde nödvändiggöra en speciell organisation. För karolinska sjukhusets del synas möjligheter föreligga att utan anställande av befattningshavare av nu förevarande art tillgodose behovet av byggnadsteknisk sakkunskap.

Fastighetsfondens stat för budgetåret 1943/44.

Det förslag till stat för allmänna fastighetsfonden, som framlägges i det följande (*Bilaga B*), slutar på ett belopp av 21,328,000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till staten för löpande budgetår med 531,000 kronor. Posterna till reparations- och underhållskostnader m. m. ha beräknats kunna minskas med 345,000 kronor. Avsättningen till värdeminskningsskonto upptages med ett 107,000 kronor högre belopp än för innevarande budgetår, vilken ökning främst faller på medicinalstyrelsens och Uppsala universitets delfonder. Hyreskostnaderna visa en stegring med 212,000 kronor, vilken i huvudsak kan hänföras till av krisen betingade ökade förvaltningsuppgifter. Hyresinkomsterna och diverse inkomster öka med respektive 68,000 och 111,000 kronor. Fastighetsfondens totala överskott för nästa budgetår beräknas utgöra 11,560,000 kronor, vilket innebär en ökning med 557,000 kronor. Balansen i staten betingar dock en ökning av ersättningsanslagen med sammanlagt 352,000 kronor.

Till grund för förslaget till stat för fastighetsfonden ha lagts av vederbörande förvaltningsmyndigheter avgivna statförslag för respektive delfonder. Närmare uppgifter om de i dessa statförslag beräknade inkomst- och utgiftsbeloppen lämnas i *bilaga A*.

Ifrågavarande statförslag ha i samband med höstens budgetarbete inom finansdepartementet underkastats en preliminär granskning i syfte att pröva möjligheterna att begränsa reparationsutgifterna å allmänna fastighetsfondens stat. Resultatet av denna förberedande granskning har sammanfattats i en den 15 november 1942 dagtecknad promemoria, vilken för kännedom överlämnats till t. f. generaldirektören och chefen för riksräkenskapsverket.

Riksräkenskapsverkets förslag, som intagits i *bilaga A*, ansluter sig nära till de av förvaltningsmyndigheterna framlagda beräkningarna utom i vad angår anslagsposterna till reparations- och underhållskostnader. Verkets granskning har liksom tidigare år varit av huvudsakligen teknisk art. Beträffande de av myndigheterna föreslagna medlen till reparations- och underhållskostnader m. m., vilka riksräkenskapsverket enligt praxis icke upptager till saklig prövning, har ämbetsverket funnit sig böra utgå från de i promemorian förordade beloppen. I jämförelse med det i statsverkspropositionen framlagda preliminära förslaget, vilket helt anslöt sig till riksräkenskapsverkets beräkningar, innebär förevarande statförslag avvikelser på ett flertal punkter. Så har reparationsposten för utrikesdepartementets delfond nedsatts med 141,000 kronor och vidare ha posterna för hyresutgifter beträffande utrikesdepartementets delfond nedsatts med 20,000 kronor och beträffande byggnadsstyrelsens och Uppsala universitets delfonder uppräknats med respektive 109,000 och 8,000 kronor. Som följd härav har ersättningsanslaget i staten för utrikesdepartementets delfond nedsatts med 161,000 och beträffande byggnadsstyrelsens och Uppsala universitets delfonder uppräknats med respektive 109,000 och 8,000 kronor.

Utgifterna.

Å fastighetsfondens stat fördelas utgifterna på följande rubriker, nämligen: 1) reparations- och underhållskostnader m. m., 2) avsättning till värde-minskningskonto, 3) hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden.

Reparations- och underhållskostnader m. m.

I enlighet med vad Kungl. Maj:tt föreskrivit ha de fondförvaltande myndigheterna avgivit redogörelser för användningen under budgetåret 1941/42 av medel som under här ifrågavarande anslagsposter ställts till förfogande. I den mån icke uppgifter i det följande lämnas ur dessa redogörelser torde beträffande redogörelsernas innehåll få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Vid anmälan föregående år av förslag till stat för fastighetsfonden för budgetåret 1942/43 (prop. 166, sid. 12 f.) lämnades en redogörelse för *intendenten Bildmarks förslag* i fråga om beräkning av erforderliga medel för reparationer och underhåll av på fastighetsfonden redovisade byggnader. Ehuru besparingsberedningen vid ifrågavarande tidpunkt icke tagit ställning till förslaget och detta icke heller varit föremål för remissbehandling, ansågs dock de däri framlagda synpunkterna i någon mån kunna tillgodosgöras vid anslagsprövningen för budgetåret 1942/43. Med hänvisning i övrigt till den i nyssnämnda proposition lämnade redogörelsen för utredningsmannens förslag må här endast erinras om följande huvudpunkter i förslaget.

Den sakkunnige förordade, att anslagsberäkningen skulle uppdelas på två olika poster, nämligen en, som avsåge det gamla byggnadsbeståndet, och en för de nya byggnader, som tillfördes fonden.

Med utgångspunkt från underhållskostnaderna för de av byggnadsstyrelsen förvaltade fastigheterna i Stockholm med omnejd gjorde den sakkunnige en beräkning av underhållsprocenten för nya och gamla fastigheter vid 1939 års prisläge. För nya fastigheter ansågs underhållsprocenten under de första åtta åren efter deras färdigställande böra utgöra hälften av den därefter erforderliga procentsatsen.

Med ledning av det vunna undersökningsresultatet och med beaktande av de olika förhållandena vid respektive delfonder beräknades därefter underhållsprocenter och underhållsanslag för budgetåret 1941/42 efter normala grunder för medicinalstyrelsens och fångvårdsstyrelsens delfonder. För medicinalstyrelsens delfond erhöles sålunda en underhållsprocent för gamla byggnader av 1.3 procent vid 1939 års prisläge, vilket med hänsyn till det vid tiden för utredningens verkställande rådande prisläget motsvarade 1.55, och för nya byggnader under de första åtta åren efter färdigställandet 0.35 procent vid 1939 års prisläge, vilket motsvarade 0.42 procent, samt 0.70 procent för nya byggnader, vilka voro äldre än åtta år, vilken sistnämnda siffra motsvarade 0.84 procent vid 1939 års prisläge. Med utgångspunkt från dessa procentsatser beräknades ett erforderligt underhållsanslag av 1,407,000 kronor. För fångvårdsstyrelsens delfond beräknades underhållsanslaget efter liknande metod till 269,000 kronor, därvid den sakkunnige dock anmärkte,

att anslag utöver nämnda belopp eventuellt kunde erfordras för upphuggning av fönster och för fortsatt modernisering av fängelsebyggnader, vilka kostnader icke borde få bestridas av anslaget till reparationer och underhåll.

Den sakkunnige strök emellertid jämväl under de särskilda kraven på återhållsamhet med reparationsarbeten i dåvarande läge och framhöll bland annat såsom särskilt angeläget att iakttaga sparsamhet med byggnadsmaterialier, eftersom en del av de för byggnadsunderhållet viktigaste, främst linolja och olika asfaltprodukter, icke längre funnes tillgängliga annat än i mycket begränsad omfattning.

Med stöd av denna utredning begränsades medelstillelningen till fångvårdsstyrelsens delfond till 250,000 kronor, vilken summa understeg det för budgetåret 1941/42 anvisade och av fångvårdsstyrelsen för 1942/43 äskade beloppet med 50,000 kronor. För medicinalstyrelsens delfond bestämdes delposten till 900,000 kronor, vilket innebar en höjning med 100,000 kronor av det för budgetåret 1941/42 till medicinalstyrelsens förfogande ställda beloppet. Av det för nämnda budgetår anvisade beloppet, 1,015,000 kronor, hade nämligen 215,000 kronor icke fått disponeras annat än efter särskilt medgivande av Kungl. Maj:t.

I de över förslaget avgivna yttrandena ha av utredningsmannen förordade principer vunnit anslutning av *byggnadsstyrelsen*, *riksräkenskapsverket* och *statens industrikommission*, varvid myndigheterna dock icke tagit ställning till avvägningen av underhållsprocentens storlek i de särskilda fallen. I samband härmed har riksräkenskapsverket föreslagit, att — i anslutning till den för försvarsväsendets fastighetsfond för löpande budgetår tillämpade principen — någon underhållskostnad icke skulle beräknas för de byggnader, som färdigställdes under budgetåret närmast före statsregeringsåret, varigenom arbetet med upprättande av staterna för fastighetsfonderna skulle avsevärt förenklas.

Mot förslaget ha erinringar framställts av *fångvårdsstyrelsen* och *medicinalstyrelsen*. I denna fråga har fångvårdsstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Den framlagda beräkningen av underhållsanslagets storlek synes styrelsen alltför teoretisk. Det därvid framlagda beloppet 269,000 kronor är enligt styrelsens bestämda uppfattning för lågt. Icke ens det för budgetåret 1941/42 anvisade beloppet 300,000 kronor är med de inträdda prisstegringarna tillräckligt.

I utredningen uttalas (sid. 92) att arbeten sådana som upphuggning av fönster i fängelsebyggnaderna och andra moderniseringsarbeten icke böra bekostas av reparations- och underhållsmedlen. Fångvårdsstyrelsen får emellertid erinra, att i anledning av styrelsens hemställan år 1935 om särskilda medel för bl. a. upphuggning av cellfönster vid centralfängelset i Härnösand chefen för finansdepartementet i proposition nr 214/1936 uttalade, att särskilda medel ej kunde beräknas för nämnda fönsterupphuggning, utan att kostnaden härför i den mån det vanliga underhållsanslaget därtill kunde förslå finge utgå ur detta. Riksdagen anslöt sig (skriv. nr 169) till Kungl. Maj:ts förslag.

I den av *medicinalstyrelsen* såsom eget yttrande åberopade skrivelsen av styrelsens arkitekt anföres följande.

Den beräkning, som ligger till grund för Bildmarks uppskattning av underhållsprocenten för medicinalstyrelsens delfond, vilar på antaganden, vilka i vissa avseenden synas godtyckliga. Den utgår från att underhållsprocenten bör vara 85 procent av vad som anses normalt för det byggnadsbestånd, vars underhåll handhaves av byggnadsstyrelsens stockholmsavdelning. Huvudparten av de byggnader, vilka ingå i medicinalstyrelsens fastighetsbestånd, utgöres antingen av sjukpaviljonger eller ekonomibyggnader. Bägge dessa kategorier äro dels på grund av patientmaterialets beskaffenhet och dels på grund av det arbete, som försiggår i desamma, utsatta för mycket stark förslitning. Att dessa byggnader skulle kräva mindre underhåll än den ovannämnda stockholmsavdelningens fastigheter, vilka till större delen torde utgöras av ämbetsverk o. dyl., synes ingalunda utan vidare klart, även om standarden i sistnämnda byggnader är högre. Motsatsen torde snarare vara förhållandet. Den av Bildmark beräknade underhållsprocenten 1.3 för medicinalstyrelsens delfond synes därför vara tilltagen i underkant. Om man beräknar att medicinalstyrelsens fastigheter borde proportionsvis draga samma underhåll som stockholmsavdelningens fastigheter, skulle siffran bliva 1,58 procent. Det synes därför riktigt att för medicinalstyrelsens delfond räkna med en underhållsprocent av minst 1.5.

I de av *utredningsmannen* avgivna påminnelserna har i här förevarande fråga anförts i huvudsak följande.

I fråga om de i utredningen verkställda beräkningarna av anslagsposterna bör till en början erinras om att de avse enbart reparationer och underhåll enligt de regler, som vid uppläggningsen av statens allmänna fastighetsfond följdes och vilka innebära att en bestämd skillnad skall göras mellan å ena sidan nämnda arbeten och å andra sidan arbeten, som höja byggnadernas värden. Enligt av Kungl. Maj:ts meddelade föreskrifter må medel, som ställas till förfogande å anslagsposterna till reparations- och underhållskostnader m. m. utan angivande av bestämt ändamål, endast användas för nödvändiga underhållsarbeten eller ersättningsarbeten avsedda att upprätthålla fastighetsbeståndets bokförda värde ävensom för smärre ersättningsarbeten, vilkas utförande endast i ringa mån ökar värdet å den anläggning, som ersättes.

Medel, som under samma rubrik beviljas för förbättringar o. dyl. men vilka äro »till beloppet begränsade» skola för varje delfond särskilt redovisas.

Byggnadsstyrelsen, som alltid i sina anslagsäskanden gjort en sådan uppdelning och även avskilt kostnaderna för sådana arbeten, som innebära ökning av respektive byggnadsvärden, har genom sina räkenskaper goda erfarenhetssiffror att lita till, när det gäller kostnaderna för rena reparations- och underhållsarbeten. Det är detta siffermaterial, som legat till grund för de i utredningen framlagda kalkylerna.

Vederbörande förvaltningsmyndigheter ha i remissvaren icke lämnat några närmare uppgifter om eller beräkningar över vad som kan anses vara normalt eller erforderligt för enbart reparationer och underhåll. Några indexberäkningar ha icke heller presterats, ehuru detta har en avgörande betydelse, särskilt under nuvarande prisförhållanden. Vid under utredningen företagna granskningar hos förvaltningsmyndigheterna har det visat sig att gränserna mellan å ena sidan reparations- och underhållsarbeten och å andra sidan mindre nybyggnadsarbeten eller till nybyggnad hänförliga ändrings- och ombyggnadsarbeten samt nyanskaffningar varit mycket oklara. Under sådana förhållanden måste givetvis beräkningar verkställas. De i utredningens bilagor framlagda kalkylerna torde vara fullt klarläggande och äro baserade på de vid besöken gjorda studierna av de olika byggnaderna. Be-

räkningarna äro med avsikt hållna i överkant, eftersom underhållet tidigare delvis varit eftersatt.

Skulle anslagsposten för nu ifrågavarande delfonder beräknas efter i utredningen framlagda kalkyler och erfarenheten sedermera efter en systematisk undersökning av respektive fastighetsbestånd giva belägg för andra procentsatser, bör givetvis en jämkning med hänsyn härtill åvägabringas.

I detta sammanhang bör nämnas att byggnadsstyrelsens anslag under de senaste tre åren i genomsnitt reducerats till omkring 65 procent av normalt erforderliga medel och att styrelsen för budgetåret 1943/44 föreslagit ett belopp, som innebär ungefär samma reducering.

Fångvårdsstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader m. m. för denna delfond ha varit anslagna följande belopp, med vilka sammanställts de faktiska utgifterna under respektive budgetår:

Budgetår	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaperna kronor
1940/41	290,000	272,659
1941/42	300,000	318,411
1942/43	250,000	

I redogörelse för användningen under budgetåret 1941/42 av till reparations- och underhållskostnader m. m. anvisade medel har fångvårdsstyrelsen anført, att under nämnda budgetår till styrelsens förfogande stått sammanlagt 340,659 kronor, varav 40,659 kronor utgjort från föregående budgetår reserverade medel. Av beloppet har disponerats sammanlagt 318,411 kronor, varav 286,731 kronor för reparations- och underhållsarbeten och 31,680 kronor till onera m. m. Till nu löpande budgetår har reserverats 22,248 kronor. Bland verkställda arbeten har ingått bl. a. upphuggning av cellfönster vid centralfängelserna i Malmö och Härnösand, förstärkning av hägnadsmurar vid kronohäktet i Sundsvall samt installation av sanitära anläggningar vid rannsaktionshäktet i Visby.

För budgetåret 1943/44 har fångvårdsstyrelsen hemställt, att reparationsposten måtte höjas till 300,000 kronor. Såsom stöd för denna hemställan har styrelsen hänvisat till sitt i det föregående återgivna yttrande över intendenten Bildmarks utredning samt framhållit, att styrelsen med anledning av den föregående år vidtagna nedsättningen av reparationsmedelsposten nödgats avbryta upphuggningen av cellfönster samt även i övrigt avslå synnerligen rimliga äskanden med påföljd att fängelsernas både yttre och inre komme att framstå i ett skick som icke stämde med befogade anspråk. Slutligen har styrelsen framhållit, att det stegrade fångantalet medförde ökade reparationsanspråk. Härom har styrelsen anført följande.

Fångantalet befinner sig i hastig stegring. Medan antalet intagna den 1 augusti 1939 utgjorde 1,600 var motsvarande siffra den 1 augusti 1942 2,648, och det torde icke dröja länge, förrän beläggningen har passerat 3,000. Vad en dylik ökning av frekvensen betyder för byggnadernas underhåll ligger i öppen dag. Vid en med 50 procent ökad beläggning måste slitaget bli väsentligt mycket större, och härtill kommer som en ny, lätt förbisedd omständighet, att alla tillgängliga utrymmen nu måste tagas i bruk för att möta det

stegrade behovet av vårdplatser. Då åtskilliga av dessa utrymmen stått obegagnade i årtal, måste de sättas i stånd, och hur litet omfattande en sådan reparation än göres, kommer den att draga kostnader, helst som priserna å byggnadsmaterialier befinna sig i ständig stegring.

I särskild skrivelse den 4 december 1942 har styrelsen hemställt, att utöver det å fastighetsfondens stat för budgetåret 1942/43 uppförda beloppet av 250,000 kronor ytterligare 50,000 kronor måtte ställas till styrelsens förfogande för bestridande under nämnda budgetår av reparations- och underhållskostnader för å styrelsens delfond redovisade fastigheter. Såsom skäl härför har styrelsen utöver tidigare anförda omständigheter åberopat angelägenheten av de iståndsättningsarbeten, vilka genom den minskade medelsanvisningen icke kommit till utförande. Vidare framhålles, att styrelsen genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 november 1942 bemyndigats att från nu förevarande anslagspost bestrida kostnaderna för vissa ändringsarbeten i samband med inrättande vid rannsaktionshäktet i Kalmar av en avdelning för omhändertagande av utlännningar som tagits i förvar för längre tid, vilka kostnader beräknats till sammanlagt 30,000 kronor.

Utrikesdepartementets delfond. Den för denna delfond under förevarande rubrik uppförda anslagsposten är sedan budgetåret 1940/41 uppdelad på en delpost till reparations- och underhållskostnader för delfondens fastigheter och en förslagsvis beräknad delpost till uppvärmning och belysning av tjänstebostäder i statens fastigheter för vissa tjänstemän vid utrikesförvaltningen. För nämnda ändamål ha beräknats respektive utgått följande belopp:

Budgetår	Reparations- och underhållskostnader i allmänhet		Bränsle och lyse för vissa tjänstebostäder	
	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaperna kronor	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaperna kronor
1940/41	185,000	174,254	65,000	76,676
1941/42	220,000	149,846	93,000	130,112
1942/43	220,000		100,000	

I en inom byggnadsstyrelsen upprättad, av utrikesdepartementet åberopad promemoria beräknas kostnaden för reparationer och underhåll av delfondens fastigheter, vilken kostnad för innevarande budgetår uppskattats till 100,000 kronor, komma att för budgetåret 1943/44 belöpa till 75,000 kronor. Minskningen motiveras med den av krisförhållandena förorsakade bristen på materiel och arbetskraft. För onera m. fl. löpande utgifter beräknas ett belopp av 75,000 kronor och för annuitet å beskickningsfastigheten i Ankara 27,000 kronor. I överensstämmelse härmed har delposten till reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m. i utrikesdepartementets statförslag uppförts med (75,000 + 75,000 + 27,000 =) 177,000 kronor. — Enligt räkenskaperna förefanns vid ingången av budgetåret 1942/43 en behållning av reserverade medel för reparations- och underhållskostnader m. m. å 116,202 kronor.

Från denna delpost ha hittills bestritts avlöningskostnader för vissa port-

vakter och gårdskarlar m. fl. vid beskicknings- och konsulatsfastigheterna i vissa främmande länder, vilka kostnader enligt inom utrikesdepartementet verkställd utredning för närvarande uppgå till omkring 31,000 kronor. Från det under tredje huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte (III B: 5) bestrides avlöningen till ett antal befattningshavare med i stort sett samma uppgifter. För vinnande av enhetlighet har därför i årets statsverksproposition föreslagits, att medel för nästa budgetår skola beräknas under förenämnda anslag för täckande av berörda avlöningskostnader jämte vissa under anslagsposten till hyres- och arrendeutgifter m. m. tidigare bestridda lönekostnader å omkring 20,000 kronor (jfr III ht., sid. 12).

Kostnaderna för uppvärmning och belysning av tjänstebostäder under budgetåret 1943/44 beräknas av utrikesdepartementet på grundval av medelsåtgången under budgetåret 1941/42, med tillägg av 10 procent motsvarande inträdd och förutsedd prisstegring, till i runt tal 124,000 kronor.

Medicinalstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader m. m. ha för denna delfond anslagits och utgått följande belopp:

Budgetår	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaperna kronor
1940/41	750,000	759,860
1941/42	1,015,000	926,565
1942/43	900,000	

Av det för budgetåret 1941/42 anvisade beloppet av 1,015,000 kronor ställdes endast 800,000 kronor till medicinalstyrelsens förfogande för bestridande av kostnaderna för reparationer och underhåll. Den återstående delen av anslagsposten, 215,000 kronor, fick disponeras först efter medgivande av Kungl. Maj:t. Sådant medgivande har icke lämnats. Enligt budgetredovisningen uppgår den sammanlagda behållningen av reserverade reparationsmedel vid utgången av budgetåret 1941/42 till 506,958 kronor.

För budgetåret 1943/44 har medicinalstyrelsen föreslagit, att anslagsposten skall upptagas till oförändrat belopp, 900,000 kronor.

Byggnadsstyrelsens delfond. Under denna delfond ha till reparations- och underhållskostnader m. m. anvisats respektive utbetalts följande belopp:

Budgetår	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaperna kronor
1940 41	1,700,000	1,615,433
1941/42	1,800,000	1,741,469
1942/43	1,500,000	

Av det för budgetåret 1941/42 anvisade beloppet å 1,800,000 kronor ställdes endast 1,500,000 kronor till byggnadsstyrelsens förfogande under ifrågasvarande budgetår, medan återstående del av anslagsposten, 300,000 kronor,

fick disponeras först efter särskilt beslut av Kungl. Maj:t. Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 13 mars 1942 medgivit, att av sålunda reserverade medel ett belopp av 15,000 kronor finge tagas i anspråk för bestridande av kostnaderna för ändringsarbeten inom socialstyrelsens lokaler i gamla riksdagshuset. Behållningen av nu ifrågavarande reserverade medel utgör alltså 285,000 kronor. Den sammanlagda behållningen av reserverade reparationsmedel uppgick enligt budgetredovisningen vid utgången av budgetåret 1941/42 till 662,352 kronor.

I förslaget till stat för byggnadsstyrelsens delfond av fastighetsfonden för budgetåret 1943/44 har styrelsen upptagit anslagsposten för reparations- och underhållskostnader till 1,600,000 kronor. I sin motivering härför har styrelsen liksom föregående år till en början behandlat prisutvecklingen på byggnadsmarknaden och härom anfört i huvudsak följande.

Enligt verkställda indexberäkningar utgjorde indextalet för år 1941 för reparations- och underhållskostnader 312, jämfört med 100 år 1914. Motsvarande indextal för år 1936 var 229, då nämnda kostnader beräknades till 1.5 procent av byggnadsvärdena. Stegringen sedan år 1936 utgjorde alltså 83 enheter eller 36.3 procent. Vid beräkningen för löpande budgetår ökades för den skull procentsiffran för reparations- och underhållskostnaderna från 1.5 med 36.3 procent eller till i runt tal 2.

Byggnadsstyrelsen har numera omräknat indexserien med år 1935 såsom basår, varvid indextalet för detta år angivits med 100. Jämfört härmed var indextalet år 1936 praktiskt taget oförändrat — nämligen 99 — medan det år 1942 stigit till 145. Det är alltså erforderligt att öka procentsiffran för ifrågavarande kostnader från 1.5 procent med 45 procent, således till 2.17 procent.

I fråga om det byggnadsvärde, som skall ligga till grund för beräkningen av underhållspostens storlek, har styrelsen, i viss överensstämmelse med riksräkenskapsverkets nyss återgivna förslag, funnit lämpligt utgå ifrån värdet i det sista bokslut, som föreligger, då statförslaget uppgöres. Härom anför styrelsen följande.

I tidigare av byggnadsstyrelsen framlagda förslag till inkomst- och utgiftsstat för byggnadsstyrelsens delfond hava de byggnadsvärden, som legat till grund för beräkning av posten för reparations- och underhållskostnader m. m., motsvarat värdena å de byggnader, som varit färdiga den 1 juli det år statförslaget framlagts, med tillägg av värdena å under uppförande varande byggnader, som beräknats bliva färdigställda den 1 juli det budgetår statförslaget avsett. Då svårigheter mött att vid statförslagets framläggande kunna med bestämdhet angiva tidpunkten för färdigställandet av under uppförande varande byggnader samt dessas slutliga värden, har byggnadsstyrelsen funnit det lämpligt att hädanefter vid beräkning av underhållskostnaderna för enkelhetens skull utgå från de byggnadsvärden, som angivas i byggnadsstyrelsens bokslut per den 30 juni det år statförslaget framlägges. Från dessa bokförda byggnadsvärden böra å ena sidan dragas värdena å dels under uppförande varande byggnader och dels sådana delfonden tillhörande byggnader beträffande vilka byggnadsstyrelsen icke har att bestrida underhållet samt å andra sidan tilläggas värdena å vid tiden för framställningen delfonden eventuellt tillförda färdiga byggnader.

Beträffande den närmare beräkningen av medelsbehovet anför styrelsen följande.

Det sammanlagda byggnadsvärdet å de å byggnadsstyrelsens delfond bokförda fastigheterna utgjorde enligt den till byggnadsstyrelsens bokslut den 30 juni 1942 hörande specifikation en å fastighetsvärdena 118,176,488 kronor 7 öre. Därav utgjorde 4,005,668 kronor 77 öre värdet av under uppförande varande byggnader samt av byggnader, beträffande vilka byggnadsstyrelsen icke har att bestrida underhållet. Drages sistnämnda belopp från det sammanlagda bokförda byggnadsvärdet utgör återstoden 114,170,819 kronor 30 öre. Härtill skall emellertid läggas byggnadsvärdet å den av statsverket den 1 oktober 1942 förvärvade å delfonden bokförda fastigheten nr 17 i kvarteret Skansen i Stockholm, vilket värde kan beräknas till 1,490,000 kronor. Det sammanlagda byggnadsvärdet, å vilket underhållskostnaderna skola beräknas, utgör alltså 115,660,819 kronor 30 öre. Uträknat efter ovan angivna procentsats å 2.17 skulle således underhållskostnaderna uppgå till i runt tal 2,510,000 kronor.

Emellertid får byggnadsstyrelsen erinra, att styrelsen i skrivelse den 11 juli 1942 till statsrådet och chefen för finansdepartementet angående besparings- och rationaliseringsåtgärder i fråga om underhållet av vissa staten tillhöriga byggnader förordat ett frångående av det hittills tillämpade systemet att vid beräkandet av underhållskostnaderna utgå från en gemensam procentsats för hela fastighetsbeståndet, utan hänsyn till de olika byggnadernas ålder. Byggnadsstyrelsen framhöll därvid bland annat, att vid systemet med en gemensam procentsats förutsatts, att de högre kostnaderna för underhåll av äldre byggnader kompensades av de förhållandevis lägre underhållskostnaderna beträffande nya eller yngre byggnader. I den mån ökningen av byggnadsbeståndet genom uppförande av nybyggnader bleve av större omfattning vore det emellertid erforderligt att genomföra en differentiering av procentsatserna med hänsyn till de olika byggnadernas ålder. Under de senaste åren hava åtskilliga nybyggnader tillförts delfonden. Anslagskraven hava emellertid under samma tid varit avsevärt nedskurna på grund av bland annat brist på byggnadsmateriel, varför frågan om införande av annan beräkningsgrund icke varit överhängande. Byggnadsstyrelsen vill emellertid för sin del ifrågasätta huruvida icke den sålunda avsedda differentieringen nu bör genomföras.

Vid denna differentiering böra till äldre byggnader hänföras sådana, som varit i kronans ägo så länge, att deras anskaffningskostnader icke varit närmare kända vid byggnadernas intagande i fastighetsfonden, varför deras värden bestämts efter uppskattning, varvid dessa värden i regel upptagits till jämförelsevis låga belopp. Till nya byggnader hänföras däremot sådana byggnader, som i fastighetsfonden upptagits till värden motsvarande de verkliga anskaffningskostnaderna. Bland dessa senare byggnader bör lämpligen åtskillnad göras mellan sådana, vars ålder överstiger 8 år, och sådana, som äro yngre, enär underhållskostnaderna under de 8 första åren i regel äro förhållandevis låga.

En undersökning beträffande det till byggnadsstyrelsens delfond hörande fastighetsbeståndet har visat, att därest man utgår ifrån att underhållsprocentsaten för de äldre byggnaderna vid 1935 års prisläge utgör 1.5, procentsatsen för underhållet av de nya byggnaderna kan beräknas till 1, dock att underhållskostnaderna för sistnämnda byggnader under de första åtta åren från respektive byggnaders färdigställande i regel kan beräknas stanna vid hälften av den för framtiden under normala förhållanden betingade kost-

naden. Procentsatsen under dessa första åtta år skulle alltså utgöra 0.5 vid 1935 års prisläge.

Såsom förut angivits uppgår det sammanlagda byggnadsvärdet, å vilket underhållskostnaderna skola beräknas, till 115,660,819 kronor 30 öre. Därav utgör 92,254,330 kronor värdet å äldre byggnader, för vilka med tillämpning av nämnda differentiering av underhållsprocenten procentsatsen utgör 1.5. Det sammanlagda värdet å nya byggnader med en ålder av över åtta år, för vilka en underhållsprocent av 1 angivits, utgör 5,209,844 kronor 50 öre, under det att nya byggnader, vilkas ålder icke överstiger åtta år och för vilka underhållsprocenten skulle utgöra 0.5, representera ett sammanlagt byggnadsvärde av 18,196,644 kronor 80 öre. Med utgångspunkt från 1935 års prisläge skulle alltså underhållskostnaderna för de byggnadsstyrelsens delfond tillhöriga byggnaderna, för vilka byggnadsstyrelsen har att bestrida underhållet, utgöra $(1.5\% \times 92,254,330 + 1.0\% \times 5,209,844:50 + 0.5\% \times 18,196,644:80) = 1,526,896$ kronor.

Vid beräklandet av nämnda alternativt angivna underhållskostnader har byggnadsstyrelsen utgått ifrån normala förhållanden. Vad beträffade nästa budgetår synes anledning föreligga att vid beräkning av ifrågakvarande anslagspost utgå från att bristen på arbetskraft och material kommer att föreligga i än högre grad än vad som förutsattes för innevarande budgetår. En reduktion av de beräknade kostnaderna för ett normalt underhåll bör alltså trots de stegrade priserna på byggnadsmarknaden företagas och får styrelsen föreslå, att för ifrågakvarande ändamål för nästkommande budgetår beräknas ett belopp av 1,500,000 kronor. Härtill komma emellertid vissa ytterligare, till här avsedda anslagspost hänförliga utgifter.

På grund av det mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Stockholms stad den 8 november 1940 slutna avtalet rörande vissa markbyten m. m. i Stockholm har byggnadsstyrelsen den 1 oktober 1942 övertagit förvaltningen av vissa fastigheter inom kvarteren Minotaurus, Nessus, Lychaon och Cephalus inom staden mellan broarna i Stockholm. Då några byggnadsvärden ännu icke fastställts för dessa fastigheter och större delen av de å fastigheterna uppförda byggnaderna inom en icke alltför avlägsen framtid torde komma att rivras för att lämna plats för erforderliga nybyggnader, synas underhållskostnaderna för dessa fastigheter icke kunna beräknas efter samma grunder, som tillämpas beträffande övriga, här ifrågakomna fastigheter. Med ledning av uppgifter från Stockholms stad torde de årliga kostnaderna för underhåll m. m. i dessa fall kunna för nästa budgetår beräknas till omkring 35,000 kronor. Enligt nämnda markavtal beräknas byggnaderna i kvarteret Kidskär övertagas av byggnadsstyrelsen den 1 januari 1943. Dessa byggnader skola emellertid undergå ombyggnad och modernisering, varför något belopp för underhåll icke behöver ifrågakomma för nästa budgetår.

Vidare erfordras medel till underhåll av samt vissa driftskostnader för avfuktningssanläggningar m. m. i två skyddsrumsanläggningar i Stockholm (å Riddarholmen och Södra Djurgården) samt en sådan i Karlstad. Utgifterna härför kunna uppskattas till 25,000 kronor för år räknat.

Slutligen bör till underhållskostnaderna läggas dels ett belopp av 10,000 kronor för bestridande av utskylder för kronans hus, dels ock ett belopp av 30,000 kronor för ändamål, som tidigare bekostats av anslaget till lyshållnings- m. fl. utgifter för kronans hus i Stockholm.

I anslutning till vad sålunda anförts skulle anslagsposten »Reparations- och underhållskostnader» upptagas till $(1,500,000 + 35,000 + 25,000 + 10,000) = 1,600,000$ kronor.

Generaltullstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader m. m. för denna delfond ha anslagits och utgått följande belopp:

Budgetår	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaperna kronor
1940/41	40,000	19,147
1941/42	40,000	14,166
1942/43	40,000	

I sin redogörelse för användningen av de under budgetåret 1941/42 tillgängliga medlen har styrelsen meddelat, att av det vid budgetårets ingång disponibla beloppet av 60,853 kronor under året förbrukats 14,166 kronor och till nu löpande budgetår reserverats 46,687 kronor. Bland de arbeten, för vilka kostnaderna bestritts med dessa medel, märkas en brunnsfördjupning vid Aareavaara, anordnande av skyddsrum med inredning i Haparanda, uppförande av en stolpbod i Mon, installation av elektrisk belysning i Pello och Ronehamn samt isolering och förbättring av en utomhuskällare i Spårösund.

I fråga om medelsbehovet för budgetåret 1943/44 anför styrelsen, att kostnaderna för reparationer och underhåll icke torde komma att överstiga behållningen av vid budgetårets ingång reserverade medel, varför styrelsen i sitt statförslag uppfört posten med 1,000 kronor.

Uppsala universitets delfond. Under denna delfond ha till reparations- och underhållskostnader m. m. för dels akademiska sjukhuset, dels övriga fastigheter anvisats följande belopp, jämte vilka angivits de faktiska utgifterna från anslagsposterna.

Budgetår	Akademiska sjukhuset		Övriga fastigheter	
	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaperna kronor	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaperna kronor
1940/41	120,000	155,259	200,000	225,595
1941/42	144,000	138,366	250,000	256,442
1942/43	144,000		250,000	

I redogörelsen för användningen under budgetåret 1941/42 av till förfogande ställda medel har drätselnämnden meddelat, att kostnaderna för underhåll av akademiska sjukhuset uppgått till 138,366 kronor och för övriga fastigheter till 256,442 kronor. Av sistnämnda summa hade i runt tal 11,500 kronor åtgått för införande av centralvärme i den västra vaktmästarbostaden vid fysiska institutionen och i runt tal 30,000 kronor för omläggning av centralvärmeanläggningen i samma institution.

För budgetåret 1943/44 har drätselnämnden föreslagit, att ifrågavarande anslagsposter skola upptagas till sammanlagt 468,600 kronor, varav 183,100 kronor för akademiska sjukhuset samt 285,500 kronor för övriga fastigheter.

Till stöd för den föreslagna höjningen av reparationsposten för akademiska sjukhuset har drätselnämnden anfört följande.

Under åren 1940 och 1941 beviljade riksdagen tillhopa 1,150,000 kronor för uppförande av andra etappen av kvinnokliniken och samma belopp har tillskjutits av Uppsala läns landsting. Den nya klinikbyggnaden beräknas bli färdig och tagen i bruk före utgången av nu löpande budgetår, varför från och med år 1943/44 reparationsanslaget för akademiska sjukhuset bör ökas med 1.7 procent på 2,300,000 kronor eller 39,100 kronor.

Såsom skäl för höjning av den i staten för innevarande budgetår med 250,000 kronor uppförda delposten till övriga fastigheter åberopar drätsel-nämnden — under hänvisning till att enahanda framställning gjorts i förslaget till stat för innevarande budgetår — att sedan delposten bestämdes till förenämnda belopp delfondens fastighetsförvaltning utökats genom olika byggnadsarbeten, varför med en underhållsprocent av 1.7 en höjning av reparationsmedlen med sammanlagt 33,626 kronor vore påkallad. Härtill komme vissa kostnader, vilka drätsel-nämnden uppskattat till 2,000 kronor, för underhåll av ett skyddsrum avsett för universitetets, Uppsala domkyrkas och landsarkivets i Uppsala arkivalier m. m. Härom anför nämnden i huvudsak följande.

Skyddsrummet har enligt uppgift från byggnadsstyrelsen dragit en kostnad av 107,000 kronor. Drätsel-nämnden får hemställa, att skyddsrummet måtte bli insynat bland Uppsala universitets delfond tillhöriga fastigheter och att för detsamma anvisas ett särskilt underhållsanslag. Skyddsrummet i fråga måste ständigt — även när det står obegagnat — hållas varmt och torrt medelst elektrisk uppvärmning för att ej i detsamma befintliga tak- m. fl. konstruktioner samt elektriska anläggningar, däribland anläggning för avfuktning, skola förstöras. För skyddsrummet torde erfordras ett årligt underhållsanslag av 2,000 kronor, i vilket belopp ingår kostnad för elektrisk ström i och för rummets skyddande mot förstörelse genom fukt.

Riksräkenskapsverket har icke haft något att erinra mot att den för reparationsändamål anvisade anslagsposten finge tagas i anspråk även för underhåll av ifrågavarande skyddsrum.

Lunds universitets delfond. För denna delfond ha tidigare till reparations- och underhållskostnader m. m. anslagits respektive utgått följande belopp:

Budgetår	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaperna kronor
1940/41.....	105,000	96,149
1941/42.....	150,000	103,948
1942 43.....	150,000	

Av redogörelsen för medelsanvändningen under budgetåret 1941/42 framgår, att behållningen av reserverade medel vid nu löpande budgetårs början uppgick till 80,804 kronor, innebärande en ökning i förhållande till föregående budgetårsskifte med 56,151 kronor.

I drätsel-nämndens vid Lunds universitet statförslag för budgetåret 1943/44 har under förevarande anslagspost äskats ett belopp av 150,000 kronor eller samma belopp som upptagits i staten för innevarande budgetår.

Karolinska sjukhusets delfond. Rubriken för reparations- och underhållskostnader m. m. är för denna delfond i staten uppdelad på två anslagsposter, avseende den ena karolinska sjukhuset och den andra serafimerlasarettet. Under dessa rubriker ha anslagits respektive utgått följande belopp:

Budgetår	Karolinska sjukhuset		Serafimerlasarettet	
	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaper kronor	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaper kronor
1940/41	80,000	91,451	50,000	62,688
1941/42	100,000	101,112	50,000	83,197
1942/43	100,000		50,000	

För budgetåret 1943/44 har direktionen för karolinska sjukhuset äskat oförändrat belopp, 100,000 kronor, för sjukhusets reparations- och underhållskostnader m. m., medan för serafimerlasarettets del hemställts om en höjning med 25,000 kronor. Till stöd härför har direktionen anfört följande.

För reparations- och underhållsarbeten vid serafimerlasarettet har för vart och ett av de senaste åren beräknats allenast 50,000 kronor. Då lasarettets byggnader i allmänhet äro av hög ålder, har detta belopp visat sig vara alldeles otillräckligt. På grund härav måste underhållsarbeten, som påsynats redan under försommaren 1941, delvis anstå till budgetåret 1943/44. Då det i längden icke kan anses vara försvarligt att på detta sätt uppskjuta nödvändiga underhållsarbeten är en ökning med 15,000 kronor nödvändig för att delposten skall kunna förslå för löpande reparations- och underhållskostnader vid lasarettet. Det belopp av ytterligare 10,000 kronor, varmed höjning av delposten ifrågasatts, gäller reparationer av engångskaraktär, nämligen fortsatta arbeten för förbättrad ventilation i vissa lokaler inom lasarettet. För detta ändamål beviljade Kungl. Maj:t genom brev den 2 juni 1939 ett anslag av 20,000 kronor, vilket anslag visat sig vara otillräckligt. För arbetenas slutförande erfordras ytterligare ett belopp av 10,000 kronor.

Lotsstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader för denna delfond ha varit anslagna, respektive utbetalts följande belopp:

Budgetår	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaper kronor
1940/41	240,000	126,691
1941/42	240,000	270,660
1942/43	240,000	

Genom brev den 29 maj 1942 har Kungl. Maj:t ställt de för budgetåret 1942/43 anvisade medlen till lotsstyrelsens förfogande och därvid föreskrivit, att anslagsposten skulle fördelas på följande sätt:

- a) Byggnader utom fyrbyggnader kronor 197,000
- b) Fyrbyggnader » 30,000
- c) Hamnanläggningar » 13,000.

I sin redogörelse för användningen under budgetåret 1941/42 av till reparations- och underhållskostnader m. m. anvisade medel anför lotsstyrelsen,

att av under året till förfogande stående medel, 353,310 kronor, ha 270,660 kronor förbrukats och 82,650 reserverats till nästkommande budgetår. Av dessa medel ha bestritts kostnaderna för såväl sedvanligt underhåll å byggnaderna som smärre förbättringsarbeten, varjämte i samband med företagna reparationer även verkställt mindre tillbyggnader, för vilka kostnaderna bestritts av förevarande post.

I sitt statföreläggande för nästa budgetår har lotsstyrelsen upptagit anslagsposten med oförändrat belopp, 240,000 kronor, och till stöd härför anført i huvudsak följande.

I sin skrivelse den 21 oktober 1941 med statföreläggande för budgetåret 1942/43 anförde styrelsen, att den saknade en på normala förhållanden grundad erfarenhet rörande storleken av hithörande kostnader och därför icke då kunde ingå på en omprövning av anslagsposten och dennas fördelning på de tre delposterna. Styrelsen anser, att den allmänna omprövningen av anslagsposten alltjämt bör anstå något och föreslår, att anslagsposten för budgetåret 1943/44 upptages med oförändrat belopp, 240,000 kronor. I avseende å anslagspostens fördelning å de tre delposterna förordas viss jämkning, väsentligen betingad av att framdeles större belastning kan väntas inträda å delposten till hamnanläggningar, under det att kostnaderna å delposten för fyrbyggnader kunna förväntas nedgå. Styrelsen hemställer, att anslagsposten för budgetåret 1943/44 fördelas på följande sätt:

a) byggnader utom fyrbyggnader	kronor	195,000
b) fyrbyggnader	»	15,000
c) hamnanläggningar	»	30,000.

I samband med den vid budgetarbetet verkställda preliminära granskningen inom finansdepartementet av reparationsposterna å fastighetsfondens stat har inom lotsstyrelsen upprättats en *promemoria*, vari anförts i huvudsak följande.

Å reparationsposten uppkomna reservationer uppgingo den 30 juni 1942 till:

a) byggnader utom fyrbyggnader.....	kronor	39,506: 47
b) fyrbyggnader	»	30,196: 15
c) hamnbyggnader	»	12,946: 18.

Att dessa reservationer uppkommit, beror ej på att anslagsbehovet varit för högt beräknat, utan därpå att lotsstyrelsens tekniska avdelning, fyringenjörkontoret, alltsedan krigsutbrottet måst disponera huvudparten av tillgänglig arbetskraft å fyrbyggande för att underlätta möjligheterna för handelsflottans och marinens fartyg att taga sig fram inomskärs under mörker. De normala arbetsuppgifterna, bland annat reparationer och underhåll av lotsverkets befintliga anläggningar, ha på grund härav måst eftersättas. Härtill kommer att av fyringenjörkontorets arbetspersonal en viss del varit utkallad till militärtjänstgöring och i regel ej kunnat ersättas. Dessutom ha arbets-säsongerna på grund av de långvariga och stränga vintrarna under de tre senaste åren måst förkortas.

Reparationsarbetena hava således sedan krigsutbrottet ej medhunnits i den takt, som från början avsetts, vilket förklarar de uppkomna reservationerna. Denna arbetsbalans torde med nu tillgängliga resurser i fråga om arbetskraft ej heller under innevarande budgetår kunna avverkas, varför reser-

vationer av minst samma storlek som vid senaste budgetårsskifte torde komma att kvarstå den 30 juni 1943.

En viss reduktion av anslaget i fråga torde därför kunna göras för nästa budgetår utan att av denna anledning något större men för reparationsarbetenas behöriga gång torde uppstå. Reduktionen bör dock begränsas till 25,000 kronor och avdraget lämpligen göras på posten a) byggnader utom fyrbyggnader, som således skulle minska till 170,000 kronor. De små anslagen under posterna b) och c) hava nämligen mycket liten marginal för oförutsedda skador, som kunna uppstå å vederbörande anläggningar. Denna reduktion av anslaget till reparation och underhåll av lotsverkets byggnadsbestånd torde dock komma att medföra ökat anslagsbehov, när mera normala tider inträtt.

I *departementspromemorian* har framhållits, att vid bestämmandet av reparationsmedlens storlek ledning kunde erhållas i byggnadsstyrelsens allmänna överväganden, vilka i det föregående återgivits. Enligt byggnadsstyrelsens beräkningar skulle underhålls- och reparationskostnaderna för det huvudsakliga byggnadsbeståndet å styrelsens delfond vid 1935 års prisnivå, motsvarande prisindex 100, kunna uppskattas till 1,527,000 kronor. Index uppginge för närvarande till 145. Med hänsyn till rådande brist på materiel och arbetskraft har byggnadsstyrelsen ansett sig böra beräkna de för nästa budgetår erforderliga underhålls- och reparationskostnaderna för ifrågavarande byggnader till 1,500,000 kronor. Materiel- och arbetskraftsbristen ha sålunda av byggnadsstyrelsen ansetts kunna motivera en medelsanvisning, som understege kostnaderna för normalt underhåll med mer än 45 procent. Med utgångspunkt härifrån ha myndigheternas förslag underkastats granskning, varvid reparationsposterna i vissa fall föreslagits nedsätta. De i departementspromemorian förordade beloppen ha upptagits i riksräkenskapsverkets statförslag, varför härutinnan torde få hänvisas till förutnämnda *bilaga A*.

I vad rör beräkningen av erforderliga reparationsmedel innebär intendenten Bildmarks förslag, att fastighetsbestånden på respektive delfonder skola uppdelas i grupper efter ålder och att kostnaderna för varje grupp skola beräknas efter en viss procent. I de fondförvaltande myndigheternas yttranden över förslaget anföres, att beräkningen synes bygga på godtyckliga antaganden och vara alltför teoretisk, samt att de enligt utredningsmannens metod erhållna beloppen till reparationer och underhåll i varje fall vore för låga. Häremot har utredningsmannen erinrat, att myndigheterna icke framlagt några beräkningar, vilka gäve stöd för deras uppfattning, att den förordade beräkningsmetoden vore missvisande.

*Departements-
chefen.*

När det gäller att bestämma storleken av de belopp, som årligen skola anvisas för reparationer och underhåll av en fastighetsförvaltning av här ifrågavarande storlek, synes den hittills tillämpade och av utredningsmannen jämväl förordade principen att bestämma den årliga medelsanvisningen till en viss procentsats av byggnadernas bokföringsvärden utan tvivel vara den enklaste och på lång sikt mest ändamålsenliga. För bestämmandet av denna underhållsprocent torde för närvarande svårigen kunna erhållas något mera representativt siffermaterial än byggnadsstyrelsens, vilket omfattar fastig-

heter av olika slag fördelade över hela landet. Förklaringen till myndigheternas avvikande uppfattning om den lämpliga storleken av underhållsprocenten torde i viss mån få sökas däri, att byggnadsstyrelsen, såsom utredningsmannen framhållit, tillämpar strängare principer än övriga myndigheter i fråga om uppdelningen av här ifrågavarande arbeten på reparationer och sådana arbeten, för vilka särskilda medel böra begäras. Detta bestyrkes även i viss mån av de fondförvaltande myndigheternas redogörelser för användningen under budgetåret 1941/42 av anvisade reparationsmedel. Inom den statliga fastighetsförvaltningen bör enhetlighet eftersträvas beträffande omfattningen av den årliga reparationsverksamheten. Utredningsmannens förslag synes därvid kunna tagas till utgångspunkt och de av honom förordade principerna för beräkningen av reparationsposterna komma till användning. Med stöd av de erfarenheter som vinnas få de nu föreslagna beräkningsgrunderna senare eventuellt justeras efter de olika fastighetsgruppernas konstaterade reparationsbehov. Det må framhållas, att statsmakterna vid den slutliga medelsdispositionen givetvis icke skola vara strängt bundna vid de schematiskt framräknade anslagsbehoven. Beräkningsresultaten utgöra endast en ram för medelstildelningen för olika delfonder och böra icke utsluta, att hänsyn liksom hittills tages till läget på arbetsmarknaden, materialtillgången, den statsfinansiella situationen eller andra speciella förhållanden.

Beträffande det byggnadsvärde, som skall läggas till grund för beräkningen av reparationsmedlen, har riksräkenskapsverket föreslagit en förenkling av innebörd, att i detta värde icke skola medtagas de byggnader, som färdigställas under året närmast före det budgetår, statförslaget avser. Förenklingen har motiverats med svårigheten att förutse, när pågående byggnadsarbeten kunna beräknas vara slutförda, och med att de belopp, till vilka reparationskostnaderna för nyuppförda hus under det första året efter färdigställandet kunna uppgå, i regel äro relativt obetydliga. Förslaget, som i princip vunnit byggnadsstyrelsens anslutning, möter från min sida ingen erinran och torde i viss utsträckning kunna vinna tillämpning redan vid medelsberäkningen för nästa budgetår.

Den totala medelstildelningen för reparations- och underhållskostnader m. m. uppgick för budgetåret 1939/40 till 4.31 miljoner kronor men reducerades av statsfinansiella skäl för budgetåret 1940/41 till 3.83 miljoner kronor. Vid prövningen av medelsbehovet för budgetåret 1941/42 föranledde arbetslöshetspolitiska hänsyn en höjning av reparationsposterna till 4.40 miljoner kronor. Av detta belopp ställdes dock endast 3.89 miljoner kronor till de fondförvaltande myndigheternas förfogande, medan beträffande återstoden föreskrevs, att medlen endast finge disponeras efter särskilt beslut av Kungl. Maj:t. Av de sålunda reserverade medlen återstår sammanlagt 500,000 kronor, varav 215,000 kronor på medicinalstyrelsens delfond och 285,000 kronor på byggnadsstyrelsens delfond. Det torde kunna förutses, att dessa reservationer skola kvarstå åtminstone i huvudsak odisponerade även vid ingången av nästa budgetår och sålunda kunna påverka anslagsbedömningen för nästa budgetår.

I vad rör *fångvårdsstyrelsens delfond* har fångvårdsstyrelsen hemställt om *dels* höjning av de årliga reparationsmedlen med 50,000 kronor i staten för budgetåret 1943/44, *dels ock* anvisande av ytterligare 50,000 kronor till förstärkning av det för innevarande budgetår anvisade beloppet av 250,000 kronor. Till stöd härför har åberopats bl. a. den inträdda prisstegringen, angelägenheten av att påbörjade arbeten med fönsterupphuggning fortsättas samt den ökade beläggningen på fångvårdsanstalterna, vilka medfört, att utrymmen vilka sedan lång tid stått obegagnade nu måst tagas i anspråk.

Kostnaderna för upphuggning av cellfönster, för vilkas bestridande förevarande anslagspost för budgetåret 1936/37 fick beträffande ett vissi fängelse anlitas i mån av utrymme, synas i fortsättningen icke böra utgå från fastighetsfondens stat. Vid anmälan i årets statsverksproposition av anslagen under andra huvudtiteln (sid. 74) har chefen för justitiedepartementet i överensstämmelse härmed äskat särskilda medel för detta ändamål under fångvårdsanstalternas omkostnadsanslag.

De grunder, som i anslutning till det av besparingsberedningens sakkunnige framlagda förslaget tillämpades vid fjolårets anslagsberäkning böra, såsom framgår av vad jag tidigare anfört, fortsättningsvis tillämpas. I nuvarande läge synes emellertid hänsyn böra tagas till en nytillkommen, speciell omständighet å denna delfond, nämligen det stegrade reparationsbehovet på grund av extraordinärt ökad beläggning av fångvårdsanstalterna, vilket torde böra föranleda en tillfällig höjning av ifrågavarande post. Med hänsyn till att kostnaderna för fönsterupphuggning icke längre skola bestridas från fastighetsfonden samt till rådande brist på material och arbetskraft torde ökningen kunna begränsas till 25,000 kronor och posten sålunda uppföras till 275,000 kronor. Av samma skäl och under beaktande av kostnaderna för vissa ändringsarbeten vid rannsakningshäktet i Kalmar, vilka jämlikt Kungl. Maj:ts medgivande må bestridas av förevarande anslagsmedel, synes för innevarande budgetår medgivande böra lämnas styrelsen att överskrida det i staten uppförda beloppet av 250,000 kronor med högst 50,000 kronor.

Reparationsposten i staten för *utrikesdepartementets delfond* för nästa budgetår torde i anledning av att 31,000 kronor för avlöning av vissa portvakter m. fl. befattningshavare vid beskickningarna i utlandet överflyttats till tredje huvudtiteln böra minskas med motsvarande belopp i jämförelse med det framlagda statförslaget. Vid ingången av löpande budgetår fanns på delfonden en behållning av reserverade medel å i runt tal 116,000 kronor. Jämväl under innevarande budgetår torde det anvisade reparationsbeloppet icke komma att helt förbrukas. Vid sådant förhållande torde posten i staten för nästa budgetår kunna upptagas med ett belopp av 5,000 kronor, vilket innebär en minskning i förhållande till föregående budgetår med 184,000 kronor utöver det belopp om 31,000 kronor, som överflyttats till tredje huvudtiteln. — Vad beträffar den förslagsvis betecknade delposten till bränsle och lyse för vissa tjänstebostäder har utrikesdepartementet i det föreslagna beloppet inräknat medel för mötande av ännu icke inträdd prisstegring. Då dessa

kostnader avse förhållandena i utlandet torde denna uppräknig böra godtagas och delposten sålunda uppföras med föreslaget belopp, 124,000 kronor.

För *medicinalstyrelsens delfond* har äskats oförändrat belopp, 900,000 kronor. Med hänsyn till förefintlig behållning av reserverade reparationsmedel samt till svårigheterna att erhålla material och arbetskraft, vill jag förordna, att posten för nästa budgetår tillfälligtvis sänkes till ett belopp av 800,000 kronor.

I förslaget till stat för *byggnadsstyrelsens delfond* har byggnadsstyrelsen uppfört reparationsposten med ett belopp av 1,600,000 kronor, vilket innebär en ökning med 100,000 kronor i förhållande till löpande budgetår. Den förefintliga behållningen av reserverade medel torde dock möjliggöra, att reparationsposten i staten för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 1,500,000 kronor.

I fråga om *generaltullstyrelsens delfond* biträder jag generaltullstyrelsens förslag.

Med hänsyn till vid medelstildelningen för övriga delfonder tillämpade principer torde anledning saknas att vidtaga höjning av de i staten för *Uppsala universitets delfond* ingående delposterna. Från delposten till reparation och underhåll av övriga fastigheter torde såsom drätselnämnden föreslagit få bestridas kostnaderna för underhåll av viss skyddsrumsanläggning.

Vad beträffar *Lunds universitets delfond* torde rådande brist på byggnadsmaterial och arbetskraft samt den ökade behållningen av reserverade reparationsmedel böra föranleda en tillfällig nedsättning av posten med 15,000 kronor till 135,000 kronor.

För *karolinska sjukhusets delfond* har direktionen föreslagit, att delposten till karolinska sjukhuset skulle uppföras med oförändrat belopp, medan delposten till serafimerlasarettet skulle ökas med dels 15,000 kronor för löpande reparationer och underhåll och dels 10,000 kronor för förbättring av vissa ventilationsanordningar. Den föreslagna höjningen av reparationsmedlen till serafimerlasarettet synes böra bifallas såtillvida att delposten uppräknas med 10,000 kronor till 60,000 kronor. Inom ramen av denna medelsanvisning torde kostnaderna för de föreslagna förbättringarna av ventilationsanordningarna få bestridas, i den mån medlen förslå därtill. Utan eftersättande av nödigt underhåll torde delposten till karolinska sjukhuset med hänsyn till byggnadernas ringa ålder och förenämnda brist på material och arbetskraft kunna minskas med samma belopp, eller till 90,000 kronor. Anslagsposten torde i anslutning härtill i staten för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat totalbelopp, 150,000 kronor.

Vad beträffar *lotsstyrelsens delfond* förordar jag att reparationsposten uppföres med ett till 215,000 kronor minskat belopp med den fördelning på delposter, som föreslagits i lotsstyrelsens promemoria.

I enlighet med vad jag sålunda tillstyrkt skulle till reparations- och underhållskostnader m. m. för å fastighetsfonden redovisade fastigheter för nästa budgetår upptagas ett sammanlagt belopp av 3,599,000 kronor med den fördelning på de olika posterna, som framgår av *bilaga B*. Detta innebär en minskning i förhållande till löpande budgetår med 345,000 kronor.

Avsättning till värdeminskningsskonto.

För avskrivning av de å statens allmänna fastighetsfond bokförda tillgångarna tillämpas vissa allmänna, av riksdagen godkända grunder, vilka i huvudsak innebära, att avskrivningen å fondens byggnadsvärden avpassas så, att avskrivningstiden skall utgöra 60 år i normalfall men 40 år för byggnader, beträffande vilka ett extraordinärt avskrivningsbehov anses föreligga (fängelser, sjukhus och forskningsinstitutioner). Grundavskrivning skall ske i det förra fallet med 25 procent, i det senare med 50 procent; avskrivningen skall i båda fallen fullföljas genom en årlig avsättning till värdeminskningsskonto, beräknad till 1.25 procent. För grundavskrivningen anvisas erforderliga anslag å riksstatens driftbudget under huvudtiteln avskrivning av nya kapitalinvesteringar. Medel till den årliga avsättningen till värdeminskningsskonto anslås å fastighetsfondens stat under förevarande rubrik.

Vid uppgörande av statförslaget för nästa budgetår har riksräkenskapsverket i princip beräknat avsättningarna till värdeminskningsskonto enligt den förenklade metod, som förordades i fjolårets proposition med förslag till stat för allmänna fastighetsfonden och av riksdagen lämnades utan erinran. Detta beräkningssätt innebär, att avsättningarna i statförslaget för 1943/44 skola upptagas med de belopp, till vilka avsättningarna belöpa för budgetåret 1942/43 enligt de vid riksbokslutet för 1941/42 gjorda beräkningarna.

Av en vid riksbokslutet för sistnämnda budgetår upprättad sammanställning över bland annat allmänna fastighetsfondens fastighets- och värdeminskningsskonton m. m. framgår för varje fastighet eller, i vissa fall, fastighetskomplex dels fastighetsvärdet den 30 juni 1942 med fördelning på markvärde och byggnadsvärde, dels behållning samma dag av lyftade medel för byggnadskostnader, dels storleken av värdeminskningsskonto samma dag med fördelning på grundavskrivning och sammanlagda årsavskrivningar för förfluten tid, dels beloppet av den årsavskrivning som skall ske för budgetåret 1942/43, dels ock sammanlagda beloppet av återstående årsavskrivning. Enligt denna sammanställning, som finnes tillgänglig i handlingarna, belöpa årsavskrivningarna för budgetåret 1942/43 till i runt tal 3,270,000 kronor.

I sitt statförslag för budgetåret 1943/44 har riksräkenskapsverket dock tagit hänsyn till väntade större förändringar i avsättningsbehovet och sålunda uppskattat den sammanlagda avsättningen till värdeminskningsskonto till 3,367,000 kronor.

Såsom tidigare meddelats har riksräkenskapsverket i sitt yttrande över intendenten Bildmarks utredning föreslagit den förändringen i avskrivningsreglerna, att den årliga avsättningen skall påbörjas först under andra budgetåret efter det, under vilket en byggnad färdigställts, i stället för redan under första året, såsom nu är fallet.

För närvarande påbörjas den 40- respektive 60-åriga avskrivningen av fastighetsfondens byggnader redan året efter det, under vilket en nybyggnad

färdigställt. Riksräkenskapsverkets nu framlagda förslag att årsavskrivningen skall påbörjas först under andra budgetåret efter färdigställandet av en nybyggnad kan sägas innebära, att avskrivningsreglerna skola förändras i viss anslutning till det i fjol godtagna, förenklade beräkningssättet. Detta beräkningssätt ger ju ett tillfredsställande resultat endast om avsättningarna för de under löpande budgetår nytillkomna byggnaderna till beloppet ungefärligen motsvara de årsavsättningar, som upphöra samma budgetår, men blir missvisande för delfonder med en betydande nybyggnadsverksamhet. Om förslaget att några avsättningar för nybyggnader icke skola göras förrän från och med andra budgetåret efter färdigställandet godtages, skulle beräkningen till statförslaget ske med viss avvikelse från den förut angivna schablonmässiga beräkningsmetoden och icke längre vidlådas av dennas osäkerhetsmoment utan erhålla karaktären av en exakt beräkning. På hösten, när statförslaget skulle uppgöras, vore nämligen de fakta kända, på vilka avsättningarna i statförslaget skulle grundas. Hänsyn skulle sålunda tagas endast till det byggnadsbestånd, som förelåge färdigt vid tidpunkten för det bokslut, som riksräkenskapsverket uppgjorde vid tiden för utformningen av statförslaget. Detta gällde för närvarande i fråga om förslagsberäkningen men skulle enligt förslaget gälla även för den definitiva avsättningen. Vidare vore likasom nu den andra faktor, som påverkade avsättningsbehovet, bekant, nämligen de fall, i vilka årsavskrivningarna skulle vara slutförda under statförslagsåret. Utgångspunkten för beräkningen skulle fortfarande vara riksräkenskapsverkets sammanställningar över avsättningarna under det vid förslagets uppgörande löpande budgetåret, men justeringar i där angivna belopp skulle göras dels för de under närmast föregående budgetår nytillkomna byggnaderna, dels för fall av slutförda årsavskrivningar.

Ehuru riksräkenskapsverkets förslag onekligen betyder en modifikation av de tidigare fastställda avskrivningstiderna, vill jag icke motsätta mig förslaget, då riksräkenskapsverket ansett det underlätta möjligheterna att få fram fastighetsfondsförslaget å sådan tid, att det kan föreläggas riksdagen i samband med statsverkspropositionen.

Mot det av riksräkenskapsverket för nästa budgetår beräknade beloppet har jag intet att erinra. Till avsättning till värdeminskningsskonto bör sålunda upptagas ett sammanlagt belopp av 3,367,000 kronor med den fördelning på anslagsposter, som framgår av *bilaga B*.

Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden.

Fångvårdsstyrelsens delfond. I sin skrivelse med förslag till stat för nästa budgetår har fångvårdsstyrelsen föreslagit, att från denna post i fastighetsfondens stat skulle i fortsättningen utgå ett belopp å 3,000 kronor, motsvarande de årliga kostnaderna för dispositionen av den från Hallands läns landsting arrenderade egendomen Mäshult. I överensstämmelse härmed har

styrelsen uppräknat förevarande post med 3,000 kronor och föreslagit motsvarande minskning å anslaget till fångvårdsanstaltens omkostnader.

Utrikesdepartementets delfond. Denna delpost är för budgetåret 1942/43 uppförd med 195,000 kronor. På grundval av utgifterna under budgetåret 1941/42 och under hänsynstagande till en emotsedd ytterligare prisstegring av 10 procent uppskattar utrikesdepartementet medelsbehovet under nästa budgetår till 215,000 kronor.

Från denna delpost ha hittills bestritts avlöningskostnaderna för vissa portvakter och gårdskarlar m. fl. vid beskickningen i Sovjetunionen belöpande till omkring 20,000 kronor. Från det under tredje huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte (III B: 5) bestrides avlöningen till ett antal befattningshavare med i stort sett samma uppgifter. För vinnande av enhetlighet har därför — liksom i det föregående förordats beträffande reparationsmedelsposten — under förenämnda anslag under tredje huvudtiteln för budgetåret 1943/44 beräknats medel jämväl för täckande av från fastighetsfonden bestridda avlöningskostnader.

Byggnadsstyrelsens delfond. I följande tablå återgivas de för byggnadsstyrelsens delfond till hyresutgifter m. m. från och med budgetåret 1938/39 anvisade beloppen, sammanställda med de faktiska utgifterna:

Budgetår	Enligt stat kronor	Enligt räkenskaperna kronor
1938/39	760,000	1,031,793
1939/40	1,050,000	1,534,953
1940/41	1,155,000	1,713,231
1941/42	1,750,000	2,073,206
1942/43	2,200,000	2,400,000 ¹

De faktiska hyresutgifterna ha sålunda, särskilt under krisåren, väsentligt överstigit de i staten beräknade beloppen, vilket i främsta rummet sammanhänger med icke förutsedda, ökade förhyrningar av lokaler för krisorganen och i någon mån även med bränslekostnadernas utveckling.

I byggnadsstyrelsens statförslag har denna post upptagits till 2,291,330 kronor, vilken summa av riksräkenskapsverket avrundats till 2,291,000 kronor.

Uppsala universitets delfond. I drätselnämndens statförslag för nästa budgetår har förevarande post uppförts med oförändrat belopp, 1,000 kronor.

Med eget utlåtande den 15 december 1942 har universitetskanslern till Kungl. Maj:ts prövning överlämnat en den 10 december 1942 dagtecknad framställning, vari större akademiska konsistoriet i Uppsala hemställt, att ett årligt anslag av 8,000 kronor måtte ställas till universitetets förfogande för bestridande av hyreskostnaderna för seminarielokaler i Värmlands na-

¹ Denna summa är uppskattad med utgångspunkt från byggnadsstyrelsens utgiftshyror under tiden 1 juli 1942—30 januari 1943.

tions gamla nationshus, vilket jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 augusti 1942 för en köpeskilling av 165,000 kronor av universitetet inköpts med anlåtande av universitetets omhänderhavande medel. Fastigheten, vilken innehölle bottenvåning, två ytterligare våningar samt vindsvåning, vore till stor del uthyrd. Till stöd för förslaget har konsistoriet anfört i huvudsak följande.

Universitetet avsåg att genom inköpet av nu ifrågavarande fastighet bliva i tillfälle att förr eller senare tillgodose förefintligt behov av lokaler för vissa discipliner och institutioner. Bland de vetenskapsgrenar, som äro i trängande behov av ökade utrymmen, må nämnas dels juridiska fakulteten, som för sitt seminariebehov för närvarande disponerar allenast en lärosal i universitetshuset och ett intilliggande mindre rum, och dels nationalekonomien, som för närvarande icke för egen räkning har att tillgå någon lokal. Vidare är det s. k. Victoriamuseet för egyptiska fornsaker i stort behov av ökade lokaler. Genom museets förflyttning från dess nuvarande plats i Gustavianum skulle en välbehöfvlig ökning av utrymmet kunna beredas åt seminariet för klassisk fornkunskap och antikens historia jämte därtill hörande samlingar. Vidare kan nämnas, att undervisningen i historia sedan lång tid lider av alltför knappt utrymme samt att även andra humanistiska discipliner, som för sina seminariebehov för närvarande äro hänvisade till det s. k. gamla länslasaret i S:t Larsgatan 2, icke förfoga över tillräckliga utrymmen. Även de lokaler, som för närvarande disponeras av statistiska institutionen, ha numera börjat bliva för trånga. En förläggning av denna institution till nära samband med lokalerna för juridiska fakulteten och för nationalekonomi torde få anses såsom en naturlig och praktisk anordning, betingad av de olika ämnenas inre sammanhang.

Genom brev den 4 juni 1937 anbefalldes byggnadsstyrelsen att i samråd med universitetets myndigheter uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till ordnandet av Uppsala universitets framtida byggnadsverksamhet. Med föranledande därav uppgjorde byggnadsstyrelsen år 1938 ett motiverat förslag, som vann vederbörande akademiska myndigheters gillande och upptog ett antal nybyggnader för ett sammanlagt belopp av mer än 6 miljoner kronor, genom vilka nybyggnader bland andra här ifrågavarande vetenskapsgrenar skulle få sina lokalbehov tillgodosedda. Byggnadsstyrelsens förslag föranledde intet formligt beslut från Kungl. Maj:ts sida men anses alltjämt av universitetets myndigheter såsom en i viss mån normgivande plan för universitetets nybyggnader. Av de i förslaget upptagna byggnaderna har anslag hittills allenast beviljats till en, nämligen till medicinsk-kemisk och farmakologisk institution. I övrigt har på grund av de rådande förhållandena den föreliggande planen hittills stannat på papperet.

Det är otvivelaktigt, att avsevärda besparingar kunna göras för staten, om de i Värmlands nations gamla nationshus förefintliga utrymmena bliva utnyttjade till lokaler för olika läroämnen och behovet av nybyggnader i motsvarande utsträckning åtminstone tills vidare minskas.

Enär universitetet inköpt här ifrågavarande fastighet för omhänderhavande medel, måste universitetet förskaffa sig ränta på det investerade kapitalet. I den mån lokalerna kunna komma att användas för universitetets egna behov, erfordras alltså ett anslag för ersättande av den hyra, som lokalerna eljest skolats betinga. Hyran för våningen 2 tr. upp uppgår till inalles 1,925 kronor + 500 kronor samt för våningen 1 tr. upp jämte två vindrum till 4,600 kronor. Nu angivna två våningar jämte vindrum torde i första hand böra ifrågakomma till användning för universitetets behov. Med dessa lokaler skulle man för en avsevärd tid för en jämförelsevis ringa kostnad kunna

tillgodose åtskilliga trängande lokalbehov. För att detta skulle kunna ernås, är alltså nödvändigt, att ett årligt anslag å omkring 7,000 kronor lämnas till universitetet som ersättning för hyra i ifrågavarande hus av lokaler för juridiska seminariet m. m. Till denna kostnad bör läggas skälig ränta å ett måttligt belopp, som erfordras för lokalernas åtminstone provisoriska anpassning för deras nya ändamål. Det erforderlig sammanlagda anslaget skulle därmed röra sig omkring 8,000 kronor. Därmed skulle ett betydande lokalbehov vara tillgodosett.

Om och i den mån ifrågavarande lokaler användas för universitetets egna behov, måste givetvis kostnaden för värme, lyse och vatten i desamma bestridas av förslagsanslaget till Omkostnader, för närvarande 265,880 kronor, i universitetets stat.

Universitetskanslern har under framhållande av det trängande behovet av ökade lokalutrymmen för de i skrivelsen omförmälda seminarierna tillstyrkt bifall till konsistoriets hemställan.

Till *fångvårdsstyrelsens delfond* torde, i överensstämmelse med vad chefen ^{Departements-} ^{chefen.} för justitiedepartementet vid anmälan av årets statsverksproposition, andra huvudtiteln (sid. 73) anfört, böra överflyttas kostnaderna för arrende m. m. av den till ungdomsanstalt nyttjade egendomen Mäshult.

Ifrågavarande post i staten för *utrikesdepartementets delfond* bör i anledning av de till tredje huvudtiteln överflyttade avlöningskostnaderna minskas med 20,000 kronor till 195,000 kronor.

Beräkningen av hyresutgifterna för *byggnadsstyrelsens delfond* präglas av en betydande osäkerhet på grund av de svårförutsedda lokalbehoven för krisförvaltningen. Med betonande härav vill jag tillstyrka, att i statförslaget upptages ett belopp, motsvarande de för löpande budgetår senast beräknade kostnaderna, eller 2,400,000 kronor, vilket betyder en höjning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 200,000 kronor. Ökade hyreskostnader kunna bli erforderliga för tillgodoseende av lokalbehovet för den nya vägorganisationen. Omfattningen av dessa kostnader låter sig icke ännu bedöma.

För *Uppsala universitets delfond* har drätselnämnden föreslagit att förevarande post i staten för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 1,000 kronor. Med hänsyn till det trängande behovet av ökade lokalutrymmen vid universitetet bör emellertid, på sätt större akademiska konsistorier föreslagit, ett belopp av 8,000 kronor anvisas för beredande av utrymme för vissa seminarielokaler i Värmlands nations gamla nationshus. Då dessa kostnader lämpligen böra bestridas från fastighetsfondens stat, bör förevarande post uppräknas med 8,000 kronor och alltså i staten för nästa budgetår uppföras med 9,000 kronor.

I överensstämmelse med vad jag sålunda anfört beräknar jag samtliga hyresutgifter för fastighetsfonden till 2,802,000 kronor (se bilaga B), vilket innebär en ökning i jämförelse med staten för innevarande budgetår av 212,000 kronor.

Inkomsterna.

Fastighetsfondens inkomster utgöras av *dels* å riksstaten anvisade särskilda anslag till ersättning till statens allmänna fastighetsfond för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, *dels* inflytande hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden, *dels ock* diverse inkomster.

Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.

Den fastighetsfonden tillkommande ersättningen för till statsmyndigheter upplåtna lokaler bestämmes för samtliga delfonder utom byggnadsstyrelsens delfond så, att full förräntning erhålles å det av respektive delfonder disponerade statskapitalet. Den räntefot, vid vilken full förräntning skall anses vara för handen, har satts till 4 procent.

Kapitalbehållningarna den 1 juli 1943 för de olika delfonderna utom byggnadsstyrelsens delfond framgå av följande sammanställning, vilken — i överensstämmelse med vad som tidigare tillämpats — beräknats med utgångspunkt från att vid ingången av budgetåret 1942/43 för investering i ifrågavarande delfonder disponibla medel i sin helhet lyfts före nämnda budgetårs utgång. Även om de på grundval av dessa kapitalbehållningar beräknade överskotten till följd av uppskjutandet av vissa byggnadsföretag skulle komma att överstiga de faktiska, påverkas statsregleringen likväl icke härav, eftersom ersättningsanslagen upptagas i anslutning till de beräknade överskotten och sedermera belastas i anslutning till de faktiska överskotten.

Kapitalbehållningarna för fastighetsfondens nämnda delfonder den 1 juli 1943 ha sålunda beräknats till följande belopp i runda tal, nämligen:

för fångvårdsstyrelsens delfond kronor	9,449,000
för utrikesdepartementets delfond »	6,468,000
för medicinalstyrelsens delfond »	52,981,000
för generaltullstyrelsens delfond »	846,000
för Uppsala universitets delfond »	6,434,000
för Lunds universitets delfond »	3,669,000
för karolinska sjukhusets delfond »	9,885,000
för lotsstyrelsens delfond »	921,000.

I nästföljande tabell ha för dessa delfonder sammanförts *dels* de till 4 procent å förenämnda kapitalbehållningar beräknade överskotten, *dels* de utgifter vilka jag tillstyrkt skola täckas å staten för nästa budgetår, *dels ock* de av mig i det följande beräknade inkomsterna. Av dessa uppgifter framräknas så de erforderliga ersättningsanslagen.

För byggnadsstyrelsens delfond skall ersättningen till fastighetsfonden beräknas med stöd av de kalkylerade hyresvärdena för de olika i delfonden ingående fastigheterna och de förhyrda lokalerna, dock att hyresutgifterna för bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen och försäkringsinspektionen skola ersättas från inspektionernas specialbudgeter över inkomstposten diverse inkomster. Byggnadsstyrelsen har i statförslaget verkställt beräkningar rörande ifrågavarande hyresvärden med uppdelning på olika anslag efter hyresvärdet (hyresutgiften) för lokaler åt de till respektive huvud-

D e l f o n d		Överskott	Utgifter	Summa	Andra inkomster än ersättningsanslag	Ersättningsanslag
		kronor	kronor	kronor	kronor	kronor
Fångvårdsstyrelsens delfond		380,000	390,000	770,000	228,000	542,000
Utrikesdepartementets »		260,000	404,000	664,000	75,000	589,000
Medicinalstyrelsens »		2,120,000	1,925,000	4,045,000	1,080,000	2,965,000
Generaltullstyrelsens »		35,000	56,000	91,000	46,000	45,000
Uppsala universitets »		260,000	883,000	1,143,000	399,000	744,000
Lunds universitets »		150,000	238,000	388,000	80,000	308,000
Karolinska sjukhusets »		400,000	702,000	1,102,000	278,000	824,000
Lotsstyrelsens »		35,000	280,000	315,000	64,000	251,000

titlar hörande statsmyndigheterna. I de sålunda verkställda beräkningarna, beträffande vilkas detaljer torde få hänvisas till handlingarna i ärendet, finner jag icke anledning föreslå någon annan ändring än den, som betingas av de intill utgången av januari 1943 verkställda förhyrningarna, innebärande en höjning, utöver avrundning av beloppen i överensstämmelse med riksräkenskapsverkets förslag, med 109,000 kronor.

Vad beträffar uppdelningen av ersättningsanslaget till byggnadsstyrelsens delfond på de olika huvudtitlarna har i en inom finansdepartementet upprättad, den 1 december 1942 dagtecknad *promemoria* föreslagits, att den del av ersättningsanslaget, som belöpte på statens skeppsprovninganstalt, skulle överföras från åttonde till tionde huvudtiteln. I över *promemorian* avgivna yttranden har förslaget tillstyrkts av byggnadsstyrelsen, riksräkenskapsverket och styrelsen för Chalmers tekniska högskola. *Byggnadsstyrelsen* har i sitt yttrande beräknat det ersättningsbelopp, som sålunda skulle överföras till 87,000 kronor.

Med godtagande av byggnadsstyrelsens nämnda beräkning förordar jag, att de särskilda anslagen upptagas med de belopp, som angivas i följande sammanställning.

H u v u d t i t e l	E r s ä t t n i n g s a n s l a g		
	till byggnadsstyrelsens delfond	till annan delfond	Summa
Andra huvudtiteln	331,000	542,000 ¹	873,000
Tredje »	214,000	589,000 ²	803,000
Fjärde »	435,000	—	435,000
Femte »	2,322,000	2,965,000 ³	5,287,000
Sjätte »	394,000	—	394,000
Sjunde »	525,000	45,000 ⁴	570,000
Åttonde »	4,557,000	1,876,000 ⁵	6,433,000
Nionde »	1,023,000	—	1,023,000
Tionde »	777,000	251,000 ⁶	1,028,000
Elfte »	984,000	—	984,000
Fjortonde »	110,000	—	110,000
Summa	11,672,000	6,265,000	17,940,000

¹ Fångvårdsstyrelsens delfond. — ² Utrikesdepartementets delfond. — ³ Medicinalstyrelsens delfond. — ⁴ Generaltullstyrelsens delfond. — ⁵ Därav till Uppsala universitets delfond 744,000 kronor, till Lunds universitets delfond 308,000 kronor och till karolinska sjukhusets delfond 824,000 kronor. — ⁶ Lotsstyrelsens delfond.

I det följande gör jag hemställan om äskande av ersättningsanslag med angivna belopp, vilka utgöra tillhoppa 17,940,000 kronor. Detta innebär i förhållande till det i statsverkspropositionen ingående statförslaget en minskning av ersättningen till utrikesdepartementets delfond med 161,000 kronor och en ökning av ersättningen till byggnadsstyrelsens och Uppsala universitets delfonder med respektive 109,000 och 8,000 kronor.

Hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden.

Vid anmälan föregående år av förslag till stat för fastighetsfonden för budgetåret 1942/43 anförde jag, att en undersökning rörande hyressättningen i statens fastigheter påginge inom besparingsberedningen, vilken undersökning åsyftade en omprövning av hyresbeloppen efter enhetliga grunder på basis av den omedelbart före krigsutbrottet gällande hyresnivån. Denna översyn har fortsatt, ehuru någon höjning av hyrorerna med hänsyn till gällande hyresregleringsbestämmelser icke ansetts lämplig att nu genomföra. Skulle förhållandena emellertid förändras, föreligger material för en genomgripande revision på detta område.

För nästa budgetår torde fastighetsfondens hyresinkomster böra uppföras med av riksräkenskapsverket föreslagna belopp, eller sammanlagt 2,191,000 kronor (se *Bilaga B*).

Diverse inkomster.

Under denna rubrik skall beräknas ränta å i riksgäldskontoret placerade likvida medel, som uppkommit genom avsättning till värdeminskningsskonto för fastighetsfonden. Enligt riksräkenskapsverkets förslag skulle de belopp, som böra såsom ränta å dessa medel tillföras vederbörliga inkomstposter under förevarande rubrik, beräknas till sammanlagt i runt tal 790,000 kronor. För täckande av detta belopp, som utgör ränteutgift för riksgäldskontoret, ha anslagsmedel i statsverkspropositionen beräknats å förslaget till stat för riksgäldsfonden.

Uppsala universitets delfond. I sitt förslag till stat för budgetåret 1943/44 har drätselnämnden uppfört delposten Bidrag från Uppsala läns landsting med 73,500 kronor under förutsättning att reparationsmedlen för akademiska sjukhuset bestämdes till av nämnden förordad belopp, 183,100 kronor. Då reparationsmedlen till akademiska sjukhuset föreslagits sänkta till 144,000 kronor, har riksräkenskapsverket ansett, att ifrågavarande inkomstpost borde minskas till 55,000 kronor.

I samband med fastställande av stat för fastighetsfonden för budgetåret 1942/43 uppdrog Kungl. Maj:t den 29 maj 1942 åt universitetets drätselnämnd att i samråd med statskontoret verkställa utredning och inkomma med förslag till den ändrade beräkning av inkomstposten Bidrag från universitetets egendoms- och skogsförvaltning, vartill utvecklingen av skogsintäkterna måtte

föranleda. Till åtlydnad härav har drätselnämnden med skrivelse den 29 december 1942 överlämnat den begärda utredningen. Beträffande nu gällande ordning har följande redogörelse lämnats.

Enligt gällande stat för Uppsala universitets delfond av statens allmänna fastighetsfond skall universitetets egendoms- och skogsförvaltning bidra till fondens inkomster med tillhoppa 220,000 kronor, därav 67,440 kronor från jordbruket och 152,560 kronor från skogarna. Eventuellt överskjutande behållning från dessa förvaltningar tillfaller universitetets reservfond.

Under sistförflutna budgetår visade skogarna ett överskott av 219,179 kronor 53 öre, sedan en brist å 882 kronor 33 öre från jordbruksförvaltningen täckts från skogsförvaltningen. Denna behållning är avsevärt större än behållningarna från de närmast föregående åren. Den beror uppenbarligen på de av världskriget framkallade exceptionellt höga virkes- och bränsleprisen. Så snart de extraordinära förhållandena upphört, kommer med säkerhet i samband med virkes- och bränsleprisens fall också skogsförvaltningens överskott att nedgå till en normal nivå.

Läget var ungefär detsamma under och efter förra världskriget. Några år av exceptionellt höga priser med åtföljande stora överskott för skogsförvaltningen efterföljdes av en tid av väsentligt lägre priser å virket och en återgång till betydligt minskade överskott å skogsförvaltningen, vilka överskott under fem år till och med förändrades till sådana brister, att avsättning med 40,000 kronor till fonden för inköp av växtliga ungskogar icke kunde i enlighet med gällande föreskrifter ske.

En av skogsförvaltningen företagen uträkning av inkomsterna från skogsförvaltningen under budgetåren 1923/24—1941/42 bestyrker i hög grad, att även om perioder av prisstegringar kunna tillfälligt höja nettointkomsten från skogarna, genomsnittet av denna inkomst dock rör sig omkring det belopp som nu redovisas. För nämnda år har nettointkomsten från skogarna varit 3 kronor 19 öre per kubikmeter. Då årsavverkningen enligt hushållningsplanerna för närvarande är 68,210 kubikmeter, utgör den genomsnittliga nettointkomsten ett belopp av omkring 217,000 kronor. Om därifrån drages det belopp av 40,000 kronor, som skall avsättas för inköp av växtliga ungskogar, återstår ett netto av omkring 177,000 kronor.

För att motverka variationerna i fastighetsinkomsterna inrättade universitetet år 1921 en särskild riskfond å 100,000 kronor att efter kanslerns bestämmande brukas för täckande av framdeles eventuellt uppkommande brist i de inkomster, som nu redovisas över fastighetsfonden. Omkring 85,000 kronor därav har disponerats till förstärkning av institutionernas materiellanslag. Under budgetåren 1931/32 och 1932/33 ha inkomsterna från fastighetsförvaltningen icke förslagit till täckande av inleverering av föreskrivna belopp, varför bristen måst fyllas från reservfonden. På grund härav har drätselnämnden ansett sig böra föreslå en liknande engångsavsättning av 100,000 kronor till nämnda riskfond, vilken avsättning även beslutats av kanslern den 17 november 1942. Därjämte har drätselnämnden ifrågasatt, att av de nuvarande höga skogsinkomsterna skulle till fonden för inköp av växtliga ungskogar avsättas de belopp, som under åren 1931—1936 på grund av medelsbrist icke kunnat enligt gällande föreskrifter avsättas.

På grund av angivna förhållanden anser drätselnämnden, att om nödig försiktighet och omtanke om framtiden skola iakttagas, någon höjning av den

från skogsförvaltningen beräknade inkomsten icke borde företagas. Av utredningen framginge vidare med all tydlighet, att en höjning av inkomsterna från egendomsförvaltningen vore utesluten. I sistnämnda fråga anföres i huvudsak följande.

En minskning torde vara av behovet påkallad. Trots den stegring av bruttoinkomsten från lantegendomarna, som åtminstone för närvarande kan påräknas genom höjda markegångspriser, måste man nämligen räkna med att nettoavkastningen från lantegendomarna under en följd av år kommer att minska. Detta beror dels på höjda priser å täckdikningsrör och cement, som universitetet i egenskap av jordägare är nödsakat att tillhandahålla åt arrendatorerna, och dels på ökade kostnader för underhåll av byggnaderna å universitetshemmanen. Underhållet av byggnaderna ingår nämligen i regel i arrendatorernas å akademiemmanen skyldigheter, och i samma mån som denna kostnad ökar, minskar den kontanta delen av arrendet. Härtill kommer emellertid ytterligare en omständighet. Under de senaste åren har universitetet i ständigt stigande utsträckning sett sig nödsakat att genom kontanta bidrag hjälpa arrendatorerna att införa moderna och arbetsbesparande anläggningar, såsom vattenledning, centralvärme o. s. v. och det är att förutse, att stora krav under en lång följd av år komma att för tillgodoseendet av dylika i och för sig synnerligen behjärtansvärda ändamål ställas på universitetet såsom jordägare. Härigenom måste emellertid nettoavkastningen från lantegendomarna med nödvändighet nedgå.

Vidare borde enligt drätselnämndens uppfattning med anledning av reservfondens ställning viss försiktighet iakttagas vid beräkningen av de belopp, varmed egendoms- och skogsförvaltningarna skola bidraga till fastighetsfonden. Härom anföres i huvudsak följande.

Överskottet från dessa förvaltningar tillfaller reservfonden och har, såvitt angår egendomsförvaltningen, under senare år alltmer minskat. Övriga inkomster till reservfonden utgöras huvudsakligen av besparingar å lärarnas löner. Denna post har likaledes avsevärt gått tillbaka. Detta beror på den från och med 1928 införda förtidsproceduren vid professorsbefattningarnas tillsättande, vilken haft till följd att besparingar å löner endast under kortare tider uppstå. Så mycket viktigare är det, att den inkomstkälla, som reservfonden har från skogarna, icke beskäres.

Under nuvarande förhållanden har det också visat sig högeligen nyttigt, att reservfonden haft medel, som kunnat användas för fondens syfte. När statsmakterna nedskurit anslaget till materiel m. m. vid universitetets institutioner från 530,000 kronor till 430,000 kronor eller med nära 20 %, hänvisades av Kungl. Maj:t till reservfonden för avhjälpande av åtminstone någon del av de betydande brister i institutionernas arbetsmöjligheter, som därigenom uppstodo. Reservfonden har också blivit anlitaad härför.

Trots de anförda skälen mot en höjning av bidraget till fastighetsfonden vore universitetet dock — enligt vad i skrivelsen anföres — berett att medverka till en sådan höjning, därest detta av statsfinansiella skäl ansåges nödvändigt. Efter samråd med akademifogden och universitetets skogsförvaltare har därför drätselnämnden framlagt förslag om en höjning från och med budgetåret 1943/44 av inkomsten från skogsförvaltningen med 45,000 kronor till 197,560 kronor under förutsättning *dels* att en sänkning av inkomsten från egendomsförvaltningen med 15,000 kronor till 52,440 kronor samtidigt företoges och

dels att drätselnämnden erhöle tillfälle att av det för innevarande budgetår uppkommande överskottet avsätta ytterligare 100,000 kronor till riskfonden. Härigenom skulle det totala årliga bidraget till fastighetsfonden ökas från 220,000 till 250,000 kronor. Drätselnämnden har dock framhållit vanskligheten av en sådan höjning och anfört, att ändrade virkes- och bränslepriser kunde komma att nödvändiggöra en ändring.

Enligt vad i skrivelsen anföres har *statskontoret*, med vilket samråd enligt Kungl. Maj:ts uppdrag ägt rum, förordat en höjning av den beräknade inkomsten från skogsförvaltningen och en samtidig sänkning av inkomsten från egendomsförvaltningen, på sätt drätselnämnden angivit. Ämbetsverket har även funnit skäl föreligga för en förnyad avsättning till riskfonden av 100,000 kronor i syfte att för framtiden trygga fastighetsfondens inkomster. Vid detta sitt ställningstagande har ämbetsverket förutsatt, att, i den mån de nuvarande höga inkomsterna av skogsförvaltningen fortfara, reservfonden må kunna i skäligen ökad utsträckning tagas i anspråk för bestridande av utgifter, för vilka eljest medel skulle behöva anvisas å riksstaten.

Universitetskanslern har i avgivet utlåtande över förslaget förordat, att ifrågavarande bidrag bestämdes till 50,000 kronor från egendomsförvaltningen och 180,000 kronor från skogsförvaltningen, eller sammanlagt 230,000 kronor. Till stöd härför har anförts följande.

Vid fastställande av det till statsverket utgående bidraget från Uppsala universitets egendoms- och skogsförvaltning har utgångspunkten alltid varit, att en betydande marginal skulle finnas mellan de faktiska inkomsterna och de till statsverket inlevererade medlen. Denna marginal möjliggör ett årligt tillskott till universitetets reservfond och utgör dennas väsentliga inkomstkälla. En höjning av de beräknade inkomstbeloppen betyder en motsvarande minskning av reservfondens inkomster.

Reservfonden är avsedd att anlitas »för tillfälliga behov och sådana på förhand ej bestämda ändamål, som avse undervisningens, studiernas och universitetets allmänna förkovran». Emellertid har, särskilt under de senaste åren, reservfonden i allt större utsträckning måst tagas i anspråk för mera ordinära ändamål, enär statsanslag i vanlig ordning ej kunnat utverkas. Uppkomna brister i de beviljade anslagen, särskilt materielanslagen, ha måst täckas genom betydande bidrag från reservfonden. Jag måste under sådana förhållanden hysa starka betänkligheter mot den föreslagna varaktiga höjningen av inkomststatens belopp. Härvid måste ock hänsyn tagas till den starka växlingen i de faktiska inkomsterna. Till vad drätselnämnden härutinnan anfört vill jag nämna, att under perioden 1924—1929 överskottet från egendomsförvaltningen (= reservfondens inkomster därifrån) var uppe vid så betydande belopp som mellan (lägst) 126,000 kr. och (högst) 171,000 kr. i runda tal, medan motsvarande överskott från skogarna inskränkte sig till lägst 5,000 kr., högst 37,000 kr. i runda tal (Se *Undén*: Några ord om Uppsala universitets reservfond, 1930 s. 5.).

Med skrivelse den 23 september 1942 har kanslern överlämnat en framställning från *större akademiska konsistoriet i Uppsala*, vari hemställts, att i personalförteckningen för universitetets egendoms- och skogsförvaltning måtte från och med den 1 juli 1943 bland tjänstemän å ordinarie stat vid skogsförvaltningen upptagas en befattning såsom andre assistent i lönegrad A 18.

Beträffande skogsförvaltningens omfattning framgår av handlingarna, att Uppsala universitets skogar för närvarande inklusive betesmarker uppginge till drygt 33,000 har, av vilka under den senaste tioårsperioden genom inköp förvärvats ej mindre än cirka 4,600 har. Förvaltningsobjektet vore sålunda av betydande storlek och stätt i ständig tillväxt. Rörelsens omslutning uppginge till cirka 1.75 miljoner kronor.

Kanslern har — under erinran att enahanda framställning gjorts i skrivelse den 23 oktober 1939 — tillstyrkt framställningen och i saken anfört följande.

Av de vid konsistoriets skrivelse fogade handlingarna framgår, att universitetets skogsförvaltare sedan år 1930 åtnjutit biträde — utom av en på ordinarie stat upptagen assistent i lönegraden A 20 — av ett extra biträde med vetenskaplig skoglig utbildning. Under hand har jag inhämtat, att arvodet till detta biträde, vilket arvode för närvarande utgör 6,300 kronor för år, utgått från de i gällande stat för universitetets egendoms- och skogsförvaltning under avdelningen »Skogsförvaltningen» till »Övriga utgifter (direkta utgifter för skogarnas vård m. m.)» anslagna medlen 121,250 kronor.

Uppsala universitetets skogsförvaltning har numera nått en sådan omfattning, att det synes starkt motiverat att bereda den biträdande assistenten fast anställning. Jag hänvisar till de i handlingarna meddelade uppgifterna angående förvaltningsobjektets storlek och starka tillväxt. Mot förslaget, att befattningen skulle hänföras till lönegrad A 18, har jag intet att erinra. Den i staten för universitetets egendoms- och skogsförvaltning upptagna posten »Avlöningar till ordinarie tjänstemän» vid skogsförvaltningen behöver därför ökas med 5,478 kronor eller i avrundat tal 5,500 kronor.

För att icke den i staten för statens allmänna fastighetsfond för Uppsala universitetets delfond upptagna inkomstposten »Bidrag från universitetets egendoms- och skogsförvaltning» å 220,000 kronor skall behöva undergå någon ändring, torde förutnämnda, i staten för universitetets skogsförvaltning upptagna utgiftspost å 121,250 kronor böra minskas med ett belopp, motsvarande avlöningen till andre assistenten eller 5,500 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande tillstyrkt inrättande av en extra ordinarie assistentbefattning i 18 lönegraden, varvid ämbetsverket förutsatt, att någon minskning av det till fastighetsfonden inlevererade beloppet icke på grund härav skulle behöva vidtagas.

Allmänna lönenämnden har för sin del tillstyrkt befattningens inplacering i lönegrad Eo 19 och till stöd härför anfört följande.

Allmänna lönenämnden har inhämtat, att det i ärendet omförmälda extra biträdet vid Uppsala universitetets skogsförvaltning, som under budgetåret 1941/42 åtnjöt arvode efter 6,300 kronor för år utan dyrtidstillägg, numera sedan den 1 juli 1942 uppbär arvode å 475 kronor för månad jämte procentuellt tillägg motsvarande kristillägg å 76 kronor, eller tillhoppa för närvarande 551 kronor för månad. Lönenämnden har vidare inhämtat, att den nuvarande befattningshavaren, som avlagt jägmästarexamen, tjänstgjort såsom extra biträde åt skogsförvaltaren sedan biträdesbefattningens tillkomst år 1930, att han är närmare 40 år gammal samt att han handlägger självständiga arbetsuppgifter och sålunda icke har att i tjänsten biträda den vid skogsförvaltningen anställda ordinarie assistenten i lönegraden A 20.

Med hänsyn till vad sålunda utretts har lönenämnden för sin del intet att erinra mot att ifrågakvarande biträde erhåller fastare anställning än för när-

varande är fallet. Det vill dock synas lönenämnden tillräckligt, att anställningen ombildas till extra ordinarie befattning. Lönenämnden vill erinra, att vid domänverket lägsta extra ordinarie tjänst för jägmästarutbildad personal tillhör lönegrad Eo 19. En sådan inplacering skulle för den nu ifrågavarande anställningshavaren medföra i stort sett samma avlöning som den föreslagna lönegraden A 18. Lönenämnden förordar för sin del, att ifrågavarande extra ordinarie tjänst hänföres till lönegrad Eo 19.

Med hänsyn till utvecklingen av inkomsterna från Uppsala universitets skogsförvaltning synes en höjning av bidraget till fastighetsfonden böra vidtagas. I fråga om storleken av denna höjning ansluter jag mig till drätsel-nämndens, av statskontoret biträdade förslag om en ökning från 220,000 till 250,000 kronor, därvid bidraget från egendomsförvaltningen skulle sänkas med 15,000 kronor och bidraget från skogsförvaltningen höjas med 45,000 kronor. Därvid förutsattes, att uppkommande brist i bidraget från den ena förvaltningen i första hand täckes av förekommande överskott från den andra. Hinder bör icke möta för drätsel-nämnden att för tryggande av framtida inleverering till fastighetsfonden med kanslerns godkännande göra den i ärendet omförmälda ytterligare avsättningen till riskfonden med 100,000 kronor, därest skogsinkomsterna under nu löpande budgetår komma att förslå härtill. Jag förutsätter, att de till riskfonden nyligen avsatta och nu för avsättning föreslagna medlen må disponeras endast för inleverans till statsverket, där så erfordras för att uppnå de i staten upptagna bidragsbeloppen, i den mån Kungl. Maj:t ej lämnar medgivande till disposition för annat ändamål. I likhet med statskontoret förutsätter jag vidare, att de nuvarande höga inkomsterna för universitetets reservfond skola möjliggöra, att reservfonden i ökad utsträckning tages i anspråk för bestridande av utgifter, vilka annars skulle belasta riksstaten.

Förslaget om inrättande av en ny ordinarie assistenttjänst vid skogsförvaltningen har icke upptagits till behandling i årets åttonde huvudtitel, emedan den ansetts böra anmälas i förevarande sammanhang. Den ifrågasatta löneförbättringen låter sig icke förena med de vid budgetarbetet tillämpade principerna, och förslaget torde med hänsyn därtill icke böra bifallas. Till frågan om annan ändring i assistentens nuvarande anställningsform torde Kungl. Maj:t sedermera få taga ställning. Jag förutsätter emellertid, att avgörandet icke skall föranleda en minskning av skogsförvaltningens bidrag till fastighetsfonden.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts torde posten bidrag från universitetets egendoms- och skogsförvaltning i staten för Uppsala universitets delfond för nästa budgetår böra upptagas till 250,000 kronor. Jämväl i övrigt ansluter jag mig till riksräkenskapsverkets beräkningar, varför under Diverse inkomster för budgetåret 1943/44 torde böra upptagas ett sammanlagt belopp av 1,197,000 kronor med den fördelning på inkomstposter, som framgår av *bilaga B*.

Överskott.

I det föregående ha överskotten för allmänna fastighetsfondens delfonder — utom byggnadsstyrelsens delfond — beräknats till belopp motsvarande 4 procent å delfondernas uppskattade kapitalbehållningar. Beträffande byggnadsstyrelsens delfond åter framkommer ett överskott å 7,920,000 kronor, utgörande skillnaden mellan de för delfonden beräknade inkomsterna å 12,810,000 kronor och utgifterna å 4,890,000 kronor.

Överskotten för fastighetsfondens delfonder redovisas enligt statsverkspropositionen å riksstatens inkomstsida på särskilda titlar. De ifrågakvarande inkomstitlarna böra upptagas med följande belopp, nämligen:

Fångvårdsstyrelsens delfond kronor	380,000
Utrikesdepartementets delfond »	260,000
Medicinalstyrelsens delfond »	2,120,000
Byggnadsstyrelsens delfond »	7,920,000
Generaltullstyrelsens delfond »	35,000
Uppsala universitets delfond »	260,000
Lunds universitets delfond »	150,000
Karolinska sjukhusets delfond »	400,000
Lotsstyrelsens delfond »	35,000.

Det sammanlagda överskottet för allmänna fastighetsfonden beräknas sålunda till 11,560,000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till staten för innevarande budgetår med 557,000 kronor.

Hemställan.

Under åberopande av vad här anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att

dels godkänna bilagda förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1943/44 (*Bilaga B*);

dels medgiva, att avlöningskostnaderna till högst två byggnadstekniker må tills vidare bestridas av de till reparations- och underhållskostnader m. m. å medicinalstyrelsens delfond anvisade medlen;

dels under rubriken Ersättning till statens allmänna fastighetsfond under härefter angivna huvudtitlar för budgetåret 1943/44 anvisa följande *förslagsanslag*, nämligen:

Andra huvudtiteln:

Fångvårdsstyrelsens delfond kronor	542,000
Byggnadsstyrelsens delfond »	331,000

Tredje huvudtiteln:		
Utrikesdepartementets delfond kronor	589,000
Byggnadsstyrelsens delfond »	214,000
Fjärde huvudtiteln:		
Byggnadsstyrelsens delfond »	435,000
Femte huvudtiteln:		
Medicinalstyrelsens delfond »	2,965,000
Byggnadsstyrelsens delfond »	2,322,000
Sjätte huvudtiteln:		
Byggnadsstyrelsens delfond »	394,000
Sjunde huvudtiteln:		
Byggnadsstyrelsens delfond »	525,000
Generaltullstyrelsens delfond »	45,000
Åttonde huvudtiteln:		
Byggnadsstyrelsens delfond »	4,557,000
Uppsala universitets delfond »	744,000
Lunds universitets delfond »	308,000
Karolinska sjukhusets delfond »	824,000
Nionde huvudtiteln:		
Byggnadsstyrelsens delfond »	1,023,000
Tionde huvudtiteln:		
Byggnadsstyrelsens delfond »	777,000
Lotsstyrelsens delfond »	251,000
Elfte huvudtiteln:		
Byggnadsstyrelsens delfond »	984,000
Fjortonde huvudtiteln:		
Byggnadsstyrelsens delfond »	110,000;

dels ock medgiva, att den å fångvårdsstyrelsens delfond för budgetåret 1942/43 upptagna anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. må överskridas med högst 50,000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställda förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Wærneman.

Allmänna fastighetsfondens inkomster och utgifter för budgetåren 1942/43 (enligt stat) och 1943/44 (enligt myndigheternas beräkningar).

	1942/43	1943/44	
		Förvaltnings- myndigheter- nas beräkning	Riksräken- skapsverkets beräkning
Inkomster.			
<i>A. Ersättning för till statsmyndigheter upp- lätna lokaler:</i>			
1. Fångvårdsstyrelsens delfond	512,000	560,000	542,000
2. Utrikesdepartementets »	790,000	781,400	750,000
3. Medicinalstyrelsens »	2,914,000	2,999,000	2,965,000
4. Byggnadsstyrelsens »	11,125,000	11,561,245	11,563,000
5. Generaltullstyrelsens »	80,000	43,000	45,000
6. Uppsala universitets »	728,000	827,039	736,000
7. Lunds universitets »	324,000	319,000	308,000
8. Karolinska sjukhusets »	841,000	842,000	824,000
9. Lotsstyrelsens »	274,000	279,000	251,000
Säger	17,588,000	18,211,684	17,984,000
<i>B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:</i>			
1. Fångvårdsstyrelsens delfond	200,000	200,000	200,000
2. Utrikesdepartementets »	36,000	52,900	50,000
3. Medicinalstyrelsens »	875,000	780,000	780,000
4. Byggnadsstyrelsens »	665,000	800,000	800,000
5. Generaltullstyrelsens »	45,000	45,000	45,000
6. Uppsala universitets »	17,000	17,000	17,000
7. Lunds universitets »	11,000	13,000	13,000
8. Karolinska sjukhusets »	215,000	228,000	228,000
9. Lotsstyrelsens »	59,000	58,000	58,000
Säger	2,123,000	2,193,900	2,191,000
<i>C. Diverse inkomster:</i>			
1. Fångvårdsstyrelsens delfond	25,000	27,000	28,000
2. Utrikesdepartementets »	24,000	19,700	25,000
3. Medicinalstyrelsens »	279,000	300,000	300,000
4. Byggnadsstyrelsens »	312,000	345,950	338,000
5. Generaltullstyrelsens »	2,000	1,000	1,000
6. Uppsala universitets » :			
a. Bidrag från universitetets egendoms- o. skogsförvaltning	220,000	220,000	250,000

	1942/43	1943/44	
		Förvaltnings- myndigheter- nas beräkning	Riksräken- skapsverkets beräkning
b. Bidrag från Uppsala läns landsting.....	55,000	73,500	55,000
c. Övriga diverse inkomster..	64,000	82,000	77,000
Säger för Uppsala universitets delfond	339,000	375,500	382,000
7. Lunds universitets delfond:			
a. Bidrag från universitetets egendomsförvaltning.....	50,800	50,800	50,800
b. Övriga diverse inkomster..	14,200	17,200	16,200
Säger för Lunds universitets delfond	65,000	68,000	67,000
8. Karolinska sjukhusets delfond..	35,000	54,000	50,000
9. Lotsstyrelsens » ..	5,000	6,000	6,000
Säger	1,086,000	1,197,150	1,197,000
Summa	20,797,000	21,602,734	21,372,000
Utgifter.			
<i>A. Reparations- och underhållskostnader</i>			
<i>m. m.:</i>			
1. Fångvårdsstyrelsens delfond	250,000	300,000	275,000
2. Utrikesdepartementets delfond:			
a. Reparations- och underhålls- kostnader i allmänhet m. m.	220,000	177,000	146,000
b. Bränsle och lyse för vissa tjänstebostäder, <i>förslagsvis</i>	100,000	124,000	124,000
Säger för utrikesdepartementets delfond	320,000	301,000	270,000
3. Medicinalstyrelsens delfond....	900,000	900,000	800,000
4. Byggnadsstyrelsens »	1,500,000	1,600,000	1,500,000
5. Generaltullstyrelsens »	40,000	1,000	1,000
6. Uppsala universitets » :			
a. Akademiska sjukhuset	144,000	183,100	144,000
b. Övriga fastigheter.....	250,000	285,500	250,000
Säger för Uppsala universitets delfond	394,000	468,600	394,000
7. Lunds universitets delfond	150,000	150,000	135,000
8. Karolinska sjukhusets delfond:			
a. Karolinska sjukhuset	100,000	100,000	90,000
b. Serafimerlasarettet	50,000	75,000	60,000
Säger för karolinska sjukhusets delfond	150,000	175,000	150,000
9. Lotsstyrelsens delfond.....	240,000	240,000	215,000
Säger	3,944,000	4,135,600	3,740,000

	1942/43	1943/44	
		Förvaltnings- myndigheter- nas beräkning	Riksräken- skapsverkets beräkning
<i>B. Avsättning till värdepapperskonto:</i>			
1. Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis	100,000	100,000	103,000
2. Utrikesdepartementets delfond, förslagsvis	78,000	78,000	80,000
3. Medicinalstyrelsens delfond, förslagsvis	1,049,000	1,036,000	1,100,000
4. Byggnadsstyrelsens delfond, förslagsvis	978,000	980,000	990,000
5. Generaltullstyrelsens delfond, förslagsvis	12,000	12,000	12,000
6. Uppsala universitets delfond:			
a. Akademiska sjukhuset, förslagsvis	162,000	190,628	191,000
b. Övriga fastigheter, förslagsvis	283,000	289,232	289,000
Säger för Uppsala universitets delfond	445,000	479,860	480,000
7. Lunds universitets delfond, förslagsvis	94,000	93,000	93,000
8. Karolinska sjukhusets delfond, förslagsvis	471,000	479,000	477,000
9. Lotsstyrelsens delfond, förslagsvis	33,000	33,000	32,000
Säger	3,260,000	3,290,860	3,367,000
<i>C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:</i>			
1. Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis	9,000	12,000	12,000
2. Utrikesdepartementets delfond, förslagsvis	195,000	215,000	215,000
3. Medicinalstyrelsens delfond, förslagsvis	26,000	25,000	25,000
4. Byggnadsstyrelsens delfond, förslagsvis	2,200,000	2,291,330	2,291,000
5. Generaltullstyrelsens delfond, förslagsvis	43,000	43,000	43,000
6. Uppsala universitets delfond, förslagsvis	1,000	1,000	1,000
7. Lunds universitets delfond, förslagsvis	9,000	10,000	10,000
8. Karolinska sjukhusets delfond, förslagsvis	75,000	75,000	75,000
9. Lotsstyrelsens delfond, förslagsvis	32,000	33,000	33,000
Säger	2,590,000	2,705,330	2,705,000

	1942/43	1943/44	
		Förvaltnings- myndigheter- nas beräkning	Riksräken- skapsverkets beräkning
<i>Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:</i>			
1. Fångvårdsstyrelsens delfond	378,000	375,000	380,000
2. Utrikesdepartementets »	257,000	260,000	260,000
3. Medicinalstyrelsens »	2,093,000	2,118,000	2,120,000
4. Byggnadsstyrelsens »	7,424,000	7,835,865	7,920,000
5. Generaltullstyrelsens »	32,000	33,000	35,000
6. Uppsala universitets »	244,000	270,079	260,000
7. Lunds universitets »	147,000	147,000	150,000
8. Karolinska sjukhusets »	395,000	395,000	400,000
9. Lotsstyrelsens »	33,000	37,000	35,000
Säger	11,003,000	11,470,944	11,560,000
Summa	20,797,000	21,602,784	21,372,000

**Förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond
för budgetåret 1943/1944.**

		Kronor
Inkomster.		
<i>A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:</i>		
1. Fångvårdsstyrelsens delfond	542,000
2. Utrikesdepartementets »	589,000
3. Medicinalstyrelsens »	2,965,000
4. Byggnadsstyrelsens »	11,672,000
5. Generaltullstyrelsens »	45,000
6. Uppsala universitets »	744,000
7. Lunds universitets »	308,000
8. Karolinska sjukhusets »	824,000
9. Lotsstyrelsens »	251,000
		17,940,000
<i>B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:</i>		
1. Fångvårdsstyrelsens delfond	200,000
2. Utrikesdepartementets »	50,000
3. Medicinalstyrelsens »	780,000
4. Byggnadsstyrelsens »	800,000
5. Generaltullstyrelsens »	45,000
6. Uppsala universitets »	17,000
7. Lunds universitets »	13,000
8. Karolinska sjukhusets »	228,000
9. Lotsstyrelsens »	58,000
		2,191,000
<i>C. Diverse inkomster:</i>		
1. Fångvårdsstyrelsens delfond	28,000
2. Utrikesdepartementets »	25,000
3. Medicinalstyrelsens »	300,000
4. Byggnadsstyrelsens »	338,000
5. Generaltullstyrelsens »	1,000
6. Uppsala universitets delfond:		
a. Bidrag från universitetets egendoms- och skogsförvaltning	250,000
b. Bidrag från Uppsala läns landsting	55,000
c. Övriga diverse inkomster	77,000
		382,000

		Kronor
7. Lunds universitets delfond:		
a. Bidrag från universitetets egendomsförvaltning	50,800	
b. Övriga diverse inkomster	16,200	67,000
8. Karolinska sjukhusets delfond		50,000
9. Lotsstyrelsens »		6,000
	Summa	1,197,000
Utgifter.		
A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:		
1. Fångvårdsstyrelsens delfond		275,000
2. Utrikesdepartementets delfond:		
a. Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m.	5,000	
b. Bränsle och lyse för vissa tjänstebostäder, förslagsvis	124,000	129,000
3. Medicinalstyrelsens delfond		800,000
4. Byggnadsstyrelsens »		1,500,000
5. Generaltullstyrelsens »		1,000
6. Uppsala universitets delfond:		
a. Akademiska sjukhuset	144,000	
b. Övriga fastigheter	250,000	394,000
7. Lunds universitets delfond		135,000
8. Karolinska sjukhusets delfond:		
a. Karolinska sjukhuset	90,000	
b. Serafimerlasarettet	60,000	150,000
9. Lotsstyrelsens delfond		215,000
		3,599,000
B. Avsättning till värdeminskningsskonto:		
1. Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis		103,000
2. Utrikesdepartementets » , förslagsvis		80,000
3. Medicinalstyrelsens » , förslagsvis		1,100,000
4. Byggnadsstyrelsens » , förslagsvis		990,000
5. Generaltullstyrelsens » , förslagsvis		12,000
6. Uppsala universitets delfond:		
a. Akademiska sjukhuset, förslagsvis	191,000	
b. Övriga fastigheter, förslagsvis	289,000	480,000
7. Lunds universitets delfond, förslagsvis		93,000
8. Karolinska sjukhusets » , förslagsvis		477,000
9. Lotsstyrelsens » , förslagsvis		32,000
		3,367,000
C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:		
1. Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis		12,000
2. Utrikesdepartementets » , förslagsvis		195,000
3. Medicinalstyrelsens » , förslagsvis		25,000
4. Byggnadsstyrelsens » , förslagsvis		2,400,000
5. Generaltullstyrelsens » , förslagsvis		43,000
6. Uppsala universitets » , förslagsvis		9,000
7. Lunds universitets » , förslagsvis		10,000
8. Karolinska sjukhusets » , förslagsvis		75,000
9. Lotsstyrelsens » , förslagsvis		33,000
		2,802,000

			Kronor
<i>Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:</i>			
1. Fångvårdsstyrelsens	delfond	380,000
2. Utrikesdepartementets	»	260,000
3. Medicinalstyrelsens	»	2,120,000
4. Byggnadsstyrelsens	»	7,920,000
5. Generaltullstyrelsens	»	35,000
6. Uppsala universitets	»	260,000
7. Lunds universitets	»	150,000
8. Karolinska sjukhusets	»	400,000
9. Lotsstyrelsens	»	35,000
		Summa	11,560,000
			21,828,000